

Date generale

Populația stabilă (la 01.01.2006) 46,2mii locuitori,(la 01.01.2010) 45 mii locuitori),(la 01.01. 2012) 45,1 mii locuitori

Ponderea în totalul populației al R.M la 01.01.2010 1,1.%

Populația urbană (la 01.01.2006) 9,7 mii locuitori, (la 01.01.2010) 9,8 mii locuitori,(la 01. 01. 2012) 10,7 mii locuitori

Gradul de urbanizare la (01.01.2010) 21%,(la 01.01.2011) 22%,
(la 01. 2012) 24%

Suprafața(la 01. 01. 2011), 645km²,(la 01. 2012) 644,1 km²

Ponderea în totalul suprafeței al Republicii Moldova. 2%

Gradul de împădurire – 8,8%

Numărul locuitorilor pe 1km²(la01.01.2006 -71,2), (la 01.01.2010- 69,7),(
la 01. 01. 2012 – 70,0)

Volumul producției industriale în prețuri curente la (01.01.2011) 98,7
mil.lei, la 01. 01. 2012 138,3 mil lei

Cuprins

Date generale.....	1
Compartimentul I. Introducere.....	4
1.1.Măsurile întreprinse de metodologia de elaborare a Strategiei.....	5
1.2.Scopul acțiunilor de implementare a Strategiei.....	6
Compartimentul II. Studiul economico - social și analiza SWOT.....	7
2.1. Descriere Generală.....	7
2.2. Amplasarea geografică.....	7-8
2.3. Populația.....	8-9
2.4.Resursele forței de muncă.....	9
2.5.Dezvoltarea economică.....	10
2.5.1.Industrie.....	11
2.5.2.Sectorul agrar.....	12-20
2.5.3.Servicii.....	21-22
2.5.4.Businessul mic și mijlociu.....	22-28
2.5.6.Turismul.....	29
2.5.7.Investiții.....	30-31
2.6.Infrastructura.....	32
2.6.1.Transportul.....	32-33
2.6.2.Resursele energetice.....	34-36
2.6.3.Comunicații.....	36-37

2.6.4.Mediu(alimentarea cu apă, canalizare, protecția mediului)....	37-39
2.7.Dezvoltarea socială.....	39
2.7.1.Educație.....	39-42
2.7.2.Sănătate și servicii de asistență socială.....	43-48
2.7.3.Viața culturală.....	48-49
2.8 Dezvoltarea capacităților a raionului.....	49-50
2.9.Analiza SWOT.....	50-54
2.10.Concluzii.....	54-55
Compartimentul III. Strategia dezvoltării raionului.....	56
3.1.Viziunea.....	57
3.2.Obiective strategice și măsuri.....	58
Obiectivul strategic1:Infrastructură dezvoltată pentru susținerea businessului.....	58-64
Obiectivul2:Resurse umane calificate în conformitate cu cerințele economiei de piață, și rata înaltă de anagajare în câmpul muncii..	65-67
Obiectivul strategic3:O economie dezvoltată și diversificată.....	68-74
Obiectivul strategic 4:Calitate îmbunătățită a vieții și a mediului înconjurător.....	74-78
Compartimentul IV. Monitorizarea și evaluarea.....	78-80
Anexă:nr.1 – Tabel de programare financiară a acțiunilor de implementare a Strategiei de dezvoltare a raionului Dondușeni pentru perioada anilor 2012 – 2018.....	67
file.	

Introducere

Strategia de dezvoltare social – economică a raionului a fost elaborată cu participarea activă a autorităților publice locale din raion, organizațiilor neguvernamentale și a sectorului privat, precum și a altor instituții din subordinea Consiliului raional.

Prin intermediul presei raionale a fost asigurată transparența elaborării Strategiei.

Strategia cuprinde 4 compartimente ce prevăd:

- Reabilitarea infrastructurii fizice;
- Susținerea și dezvoltarea sectorului privat, în special în localitățile sătești;
- Îmbunătățirea factorilor de mediu și a infrastructurii turistice;
- Dezvoltarea economiei rurale și creșterea productivității în agricultură.

Înainte de a purcede la elaborarea Strategiei, atât în perioada anului de gestiune, cât și în anii precedenți, au fost inițiate diferite studii, cu privire la activitatea Întreprinderilor Mici și Mijlocii, a fost efectuată evaluarea situației existente în domeniul economic și social, unde au fost reflectate problemele ce persistă în teritoriu și căile de soluționare a acestora.

La fel în cadrul Strategiei elaborate au fost luate în considerație istoricul și modelele de dezvoltare a ramurilor de bază din raion, precum și mărimea și potențialul spațiului rural în raport cu profilurile de dezvoltare.

Reieșind din cele studiate și analizate, precum susține faptul, că domeniul agriculturii și procesul de dezvoltare economică și socială în localitățile sătești, ocupă un loc de frunte în plan strategic de dezvoltare a raionului.

O deosebită atenție se acordă prin prisma Strategiei elaborate la dezvoltarea infrastructurii de piață pentru produsele agroalimentare, orientate spre export, produse cu valoarea adăugată ce vor consolida pe bună dreptate relațiile dintre producători și consumatori.

Aceasta, desigur va duce la perfecționarea infrastructurii de marketing și implementarea a unui sistem de informare asupra piețelor, atragerea

investițiilor, ce vor contribui cu siguranță la dezvoltarea mijloacelor de producere și creștere a calității producției agroalimentare.

La elaborarea Strategiei s-a ținut cont de starea actuală a infrastructurii fizice pe întreg teritoriu al raionului.

Din aceste considerente și întru sporirea atractivității raionului față de investitorii străini, cât și autohtoni, în Strategie a fost prevăzut prioritar, reabilitarea drumurilor și a căilor de acces, revitalizarea sistemelor de aprovizionare cu apă și cele de canalizare.

La fel au fost prevăzute diferite acțiuni întru prevenirea poluării mediului înconjurător și utilizarea eficientă a resurselor materiale în vederea creșterii calității vieții.

Pentru Strategie în întregime și toate acțiunile ce au fost prevăzute s-a ținut cont de necesitatea evidențierii necesităților și oportunităților în dezvoltarea raionului cu identificarea celor mai favorabile proiecte de dezvoltare a raionului ce vor asigura pe bună dreptate o dezvoltare socio – economică durabilă a tuturor localităților din raion.

Măsurile întreprinse și metodologia de elaborare a Strategiei

Procesul de elaborare a Strategiei a fost demarat în cadrul grupului de planificare strategică, ce au avut menirea întru stabilirea direcțiilor de dezvoltare și a domeniilor de intervenție.

Analiza socio – economică a scos în evidență faptul, că nu există diferențe esențiale în dezvoltare a localităților din raion, având practic aceleași probleme în plan economic, social și cultural. Totodată fiecare localitate în parte și-a păstrat tradițiile specifice a uneia sau alteia localități, ce presupune o abordare specifică la o problemă sau alta la nivel local.

Așa au fost definite necesitățile fiecărei localități în parte, și a întregului raion, și au fost trasate căile de soluționare a problemelor.

Principiul de bază aplicat în elaborarea Strategiei de dezvoltare a raionului a fost:

I. Parteneriatul este o necesitate pentru elaborarea și implementarea obiectivelor strategice de dezvoltare a raionului.

Pentru aceasta au fost invitați reprezentanți ai instituțiilor educaționale, asociațiilor antreprenorilor, întreprinderilor, și instituțiilor din subordinea Consiliului raional de a participa la procesul de luare a deciziilor și elaborarea direcțiilor strategice.

II. Calitatea Planului strategic a fost asigurat prin identificarea avantajelor comparative și a domeniilor de intervenție în baza studiului situației socio-economice.

Astfel, punctul de pornire în procesul de elaborare a Strategiei a fost totalizarea datelor statistice și celor operative parvenite din teritoriu. Totodată este necesar de menționat, că la colectarea datelor au existat anumite probleme specifice pentru raionul nostru ca de altfel și pentru alte regiuni.

Ca exemplu:

+ imposibilitatea colectării datelor statistice la nivel raional și local din cauză sistemului centralizat de gestionare a datelor.

+ lipsa surselor sigure de date, pentru aceasta s-a ținut cont de consultările autorităților publice locale din teritoriu.

Pentru identificarea punctelor tari ale raionului, oportunitățile de dezvoltare și riscurile existente, au fost purtate discuții în cadrul grupurilor de lucru, unde au și fost definite direcțiile strategice de dezvoltare a raionului.

Măsurile au fost stabilite pentru realizarea obiectivelor strategice respective, și prin urmare constituie un scenariu pentru perioada de planificare.

Scopul acțiunilor de implementare a Strategiei.

În cursul elaborării planului dat, grupul de lucru permanent a ținut cont de impactul obiectivelor startegice și măsurile necesare de întreprins, care păstrează patrimoniul natural, cultural și istoric, promovând totodată o dezvoltare durabilă a localităților din raion.

Prin urmare scopul tuturor acțiunilor de implementare a Strategiei este de a asigura sporirea creșterii economice și a investițiilor capitale în cadrul raionului, ce ar garanta o dezvoltare uniformă a tuturor localităților pentru a garanta o calitate nouă a vieții generațiilor actuale și viitoare.

În vederea diminuării punctelor slabe și satisfacerea necesităților vitale a populației din localitățile raionului au fost date recomandări tuturor primăriilor

pentru a- și adopta în cadrul ședințelor Consiliilor locale Programele locale de dezvoltare și formare a capacităților locale de creștere economică în cadrul raionului.

Partea II Studiul economic și social și analiza SWOT.

Descrierea generală, amplasarea geografică

Raionul Dondușeni ca unitate administrativ - teritorială s-a fondat la 02 ianuarie 1963.

La 01 iunie 1999 trece sub administrația județului Edineț, iar la 25 mai 2003 î-și recapătă Statutul de raion.

Raionul Dondușeni este situat în nord – vestul Republicii Moldova.

Relieful raionului reprezintă o câmpie deluroasă, puternic dezmembrată, cu o înclinație generală de la Nord – Vest spre Sud – Est.

Extins pe platoul Moldovei – teritoriul raionului este fragmentat de văi, vâlcele și râpi.

Raionul se află în zona climei temperat – continentale, cu ierni blânde și scurte și veri călduroase și lungi.

Schimbările bruste ale climei produc fenomene nedorite: secete, ploi torențiale, vijelii, furtuni, ploi cu grindină și inundații.

Suprafața totală a raionului constituie 644,1 km².

Raionul este preponderent agricol: terenuri agricole 53,2 mii ha

Raionul Dondușeni întrunește: 22 primării,

care includ 30 localități, uman populate de 45,1 mii persoane.

Orașul Dondușeni cuprinde 10,7 mii locuitori.

Localitățile rurale respectiv sunt populate de 34,4 mii locuitori.

Raionul Dondușeni se clasifică pe locul 23 după mărime din cele 31 subiecte administrativ – teritoriale similare, constituite în Republica Moldova și reprezintă 2 la sută din teritoriul Țării.

Din partea de Nord – Vest vecin raionului Dondușeni este raionul Ocnița.

Raionul Dondușeni, se învecinează din partea de Nord –Est cu Republica Ucraina (localitatea Arionești) , la Sud – Est cu raionul Drochia.

Este o rezervă neutilizată la maxim de cooperare transfrontalieră de legături directe în deferite domenii economice și sociale.

Din partea de Sud, mejeși cu raionul Rîșcani este satul Baraboi, parte componentă a raionului Dondușeni.

De asemenea raionul Dondușeni se învecinează cu raionul Edineț din partea de Sud – Vest.

Cea mai îndepărtată localitate de orașul Dondușeni este satul Teleșeuca (33 km), cea mai apropiată localitate de centrul raional este satul Dondușeni la numai 5 km, urmată de satul Corbu și Țaul la numai 6 km.

Raionul Dondușeni este traversat de căi de acces comunicații de transport, ce asigură legături directe cu raioanele vecine, atragerea forței de muncă și accesul la multiple servicii.

Prezența căilor ferate, asigură conexitatea cu celelalte regiuni și constituie un factor pozitiv privind accesul, comunicațiile și comerțul.

Prezența monumentului de arhitectură peisagistică din satul Țaul, constituie un pol de atracție pentru dezvoltarea infrastructurii, serviciilor și utilităților publice.

Astfel, poziția geografică a raionului precum și alți factori geografici cum ar fi relieful, pădurile, asolamentul în general, sunt favorabile pentru dezvoltare.

Populația

Populația constituie în prezent 1,1% din cuantumul populației Republicii Moldova.

Scăderea ratei natalității și sporirea ratei mortalității comportă consecințe în dinamica populației. Micșorarea numărului populației este determinată și de migrația în masă.

Structura populației după sexe este similară întregului teritoriu al Republicii Moldova și constituie 47% populație masculină și 53% populație feminină. Aceasta situație nu perturbază procesele demografice.

Cea mai reprezentativă grupă de vârstă în totalul populației, constituie populația activă de aproape 49 la sută.

Totodată începând cu anul 2004, persoanele din grupele de vârstă cuprinse între 0 și 14 ani s-au redus, ce a determinat reducerea absolută și relativă a populației tinere.

În perioada menționată o tendință de creștere s-a observat la categoria de vârstă de la 16-56 ani la femei cât și la bărbați, ce a permis o ușoară creștere a populației cuprinsă în vârstă aptă de muncă. **Resursele forței de muncă.**

În totalul de 45,1 mii locuitori din raion - 67% reprezintă populația aptă de muncă (pe regiunea de Nord 76,7%).

Persoanele angajate în câmpul muncii reprezintă un segment de peste 13,4 mii de cetățeni adică în jur de 30% de cetățeni sunt repartizați în deferite sectoare: agricultură 60%, învățământ (10%), industrie (7%), sănătate (2%), comerț (2%), și alte instituții finanțate din buget(5%), alte activități (14%), ceea ce confirmă un grad relativ de diversificare al domeniilor de ocupare a forței de muncă fiind predominante activitățile din agricultură.

În anul 2011, salariul mediu pe economie a constituit 3340 lei. Au fost înscrise varietăți de salarii în dependență de sfera de activitate. Cele mai mici salarii sînt înregistrate în domeniul agriculturii, unde sunt antrenați o parte majoră de salariați.

În sectorul bugetar câștigul salarial mediu lunar al unui lucrător a constituit la sfârșitul anului 2011, 2183 lei.

Pe parcursul anului 2010-2011 au fost înregistrați anual de la 1,9- 2,4 mii șomeri și rata șomajului de 6% - 9,4% față de valoarea națională a acestea de 7,3%.

Migrația forței de muncă joacă un rol aparte în evoluția situației demografice și continuă să fie o problemă importantă pe termen mediu și lung.

Migrația externă se caracterizează prin exodul masiv al persoanelor de vârstă reproductivă și economic activă. Ponderea cea mai însemnată din rândurile acestora, o dețin persoanele cu vârsta 20- 29 de ani(40%), urmați de cei cu vârsta între 30 și 39 ani(20%). În contextul analizei efectuate, putem concluda, că continuarea procesului de îmbătrânire a populației cauzează deficiențe serioase de capital uman necesar dezvoltării durabile a raionului.

Sunt necesare măsuri cu implicări directe și complexe asupra dezvoltării social – economice a raionului, urmate de oferta forței de muncă, de fluxul de investiții, de

creșterea veniturilor și a cheltuielilor publice, precum și de asigurarea unei stabilități politice și economice a raionului în continuitate.

Pentru a obține aceasta o însemnătate majoră va avea reușita corelării dintre cererea pieței forței de muncă și oferta educațională, care va avea un impact considerabil asupra creșterii economice.

Viziunea strategică presupune un parteneriat dintre sistemul educațional și reprezentanții pieții muncii ce va conduce la generarea unei oferte educaționale care va corespunde cantitativ, calitativ și structural necesarului de forță de muncă. Aceasta, la rândul său va contribui la reducerea ratei șomajului și a fluxului cetățenilor peste hotare, precum și a ratei populației expuse riscului sărăciei sau excluziunii sociale.

Pentru anii 2012–2018, dezvoltarea resurselor umane, creșterea gradului de ocupare și promovare a incluziunii sociale sunt reflectate în următorul tabel:

**DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE, CREȘTEREA GRADULUI DE OCUPARE
ȘI PROMOVAREA INCLUZIUNII SOCIALE**

Indicatorii de monitorizare	unitatea de măsură	Efectiv		Prelime nar	Proгноza		
		2010	2011	2012	2013	2014	2018
Rata netă de cuprindere în învățământul primar	%	96,7	96,9	97	97	97	97
Rata brută de cuprindere în învățământul primar	%	96,2	96,3	96,5	96,6	96,6	96,6
Rata netă de cuprindere în învățământul gimnazial	%	96,5	96,5	96,4	96,4	96,4	96,4
Rata brută de cuprindere în învățământul gimnazial	%	96,3	96,2	96,2	96,2	96,2	96,2
Rata netă de cuprindere în învățământul preșcolar	%	72,4	73,1	73,2	73,9	74,0	74,0
Rata brută de cuprindere în învățământul liceal	%	93,0	93,1	93,7	96,6	96,6	96,6
Rata de cuprindere în învățământul preșcolar a copiilor în vîrstă de 3-6 ani	%	52,9	53,5	55,4	55,9	54,8	55,5
Rata de cuprindere în învățământul preșcolar a copiilor în vîrstă de 6-7 ani	%	94,3	94,5	95,7	96,6	96,8	98,0
Raportul de elevi / profesori în învățămînt: școli	%	13,5	12,7	12,7	12,7	12,7	12,7
gimnazii	%	16	15	15,1	15	15	15
licee	%	10,2	10,4	10	10	9	9
Pondere a populației care beneficiază de asigurare obligatorie de asistență medicală	%	77,2	72,9	70,3	77,0	78	82
Mortalitatea infantilă, la 1000 de născuți vii	%	8,25	18,1	5,0	5,3	5,4	5,3
Pondere a copiilor în vîrstă de 2 ani vaccinați împotriva rușeolei	%	100	96	95	96	95	98
Rata șomajului	%	5,8	6,5	9,4	8,8	7,8	6,4

Dezvoltarea economică

Raionul Dondușeni este caracterizat printr-un nivel scăzut al dezvoltării industriei.

În ianuarie – decembrie 2011, întreprinderile ce au avut activitate industrială, conform datelor statistice generalizate au fabricat producție în prețuri curente în sumă de 138,3 mil lei.

Ponderea cea mai mare în volumul de producție industriale ocupă sectorul energiei electrice (59,5%), industria alimentară și a băuturilor (35,6%), fabricarea articolelor de îmbrăcăminte (3,2%).

Cauzele subdezvoltării sectorului industrial în raion sunt similare celor din întreaga țară, însă ceea ce împiedică cel mai mult dezvoltarea industriei din raion ține de: infrastructura industrială slab dezvoltată, lipsa unei strategii de promovare a produselor locale pe piețele interne și externe, neasigurarea calității produselor și lipsa tehnologiilor moderne.

În prezent raionul Dondușeni este cel mai slab industrializat în regiunea de Nord a Republicii, cu o pondere de 0,7% din totalul întreprinderilor din regiune.

De asemenea, potențialul uman încadrat în această sferă necesită pregătire profesională calitativă de specialitate.

În prezent, din lipsa locurilor de muncă la sate și a condițiilor de locuire, satele au devenit neatractive pentru tineret. Lipsa forței de muncă de calitate în localitățile rurale constituie un impediment pentru atragerea investițiilor.

Sunt necesare activități de promovare a unor întreprinderi din domeniul dat ce ar acoperi necesitățile pieței naționale din partea de nord a Republicii, cu un potențial de a fi extinse pe piața de desfacere internațională.

Pentru aceasta sunt necesare tehnologii moderne în industrie, precum și materie primă de o nouă calitate.

Va trebui să consolidăm toate capacitățile și sursele existente pentru a construi o economie bazată pe atragerea investițiilor străine și locale, precum și dezvoltarea industriilor exportatoare de bunuri și servicii.

Sectorul agrar

Agricultura deține un rol important în economia raionului: (60% din populația ocupată al raionului face parte din acest sector).

Terenul agricol ocupă 82% din suprafața totală a raionului.

Structura terenurilor agricole este relativ stabilă. Cea mai mare pondere o dețin terenurile arabile (86%) din suprafața totală a terenurilor destinate agriculturii, o suprafață semnificativă este ocupată de livezi (5,6 mii ha) și pășuni (8,8 mii ha).

Suprafața ocupată de cernoziomuri constituie 89 la sută din teritoriul raionului.

În sectorul agricol al raionului principalele produse vegetale care se cultivă sunt: cerealiere și a legumenoaselor boabe, floarea soarelui, fructele și pomușoarele, legumele de câmp.

În raion s-au îtreprins un șir de măsuri în vederea asigurării cu fructe proaspete a populației cât și pentru a fi îndreptate pentru export.

Datorită subvențiilor acordate din an în an agricultorilor de la sate, practic au fost restabilite plantațiile multianuale.

În anul 2012 plantațiile pomicole au atins nivelul de peste 5,6 mii ha, ceea ce alcătuiește aproape 15% din terenurile agricole.

Jumătate din livezile menționate sunt deja în rod. Ca rezultat, volumul producției fructifere se menține în perioada ultimelor ani la un nivel de peste 14 mii tone.

O parte din această materie primă ar putea fi folosită la fabricarea conservelor de fructe și a sucurilor.

Se cere de la sine în Strategia dezvoltării raionului să se atragă o atenție sporită industriei de prelucrare a fructelor și legumelor, în special această activitate trebuie să fie axată pe fabricarea conservelor de fructe și legume, sucurilor și concentratelor, gemurilor, fructelor uscate și altele.

Este necesar de menționat, că în prezent în raion sunt peste 2 mii ha de plantații pomicole, ce au vârsta de peste 25 ani, care necesită de a fi defrișate și reîntoarse în categoria de teren arabil.

În perspectivă vor continua activitățile de extindere a suprafețelor de irigare a culturilor agricole. . **Un obiectiv principal rămâne a fi, utilizarea eficientă a resurselor naturale și sporirea creșterii producției ecologice.**

Și în următorii ani vor fi direcționate activități suplimentare pentru dezvoltarea în continuare a infrastructurii postrecoltare și procesare a producției agricole.

Specialiștii direcțiilor și secțiilor din subordinea consiliului vor întreprinde toate măsurile necesare pentru organizarea diferitor seminare și ședințe de instruire, unde se vor acorda sprijin în vederea creării condițiilor favorabile de a se extinde capacitățile de business în sate prin crearea locurilor noi de muncă.

Lucrătorii agricoli vor primi instrucțiuni metodice și recomandări practice, unde vor fi orientați în asigurarea lucrărilor de îmbunătățire funciară cu elaborarea tehnologiilor performante.

O deosebită atenție se va acorda întru elaborarea proiectelor de ameliorare a solurilor degradate. În special vor fi extinse lucrări de minimalizare a proceselor de eroziune de suprafață și în adâncime, ce vor conduce la o stabilizare în alunecarea terenurilor.

Un obiectiv principal în domeniul agriculturii este, aplicarea măsurilor de conservare și sporire a fertilității solurilor.

Acest obiectiv va fi asigurat prin implimentarea proiectelor agricole favorabile mediului agricol , cu folosirea tehnologiilor agricole moderne, no-tile, mini-tile, care vor permite obținerea recoltelor maxime în agricultură.

Un factor primordial trebuie să devină conlucrarea atât cu primăriile locale, cât și cu societatea civilă de la sate, în special cu comunitatea oamenilor de afaceri.

Numai într-o colaborare strânsă și înțelegere deplină va fi posibil de identificat persoanele concrete, care doresc să investească în diferite activități antreprenoriale.

Prin promovarea proiectelor, unde se presupune o contribuție a beneficiarului, cu aportul surselor interne și externe, se poate obține majorări a producției la hectar, se pot realiza întreprinderi agricole cu adevărat viabile ce au o activitate competitivă și calitativă.

Acesta ne-ar permite să avem o stabilitate atât în procesul de producere, cât și de ameliorare a situației financiare atât a producătorilor agricoli cât și a Bugetului local.

Anume așa am putea garanta o securitate alimentară cantitativă și calitativă a cetățenilor.

Satisfăcând cerințele pieții interne și externe cu produse agricole, vom ameliora și situația financiară din raion.

Din cele relatate ,putem constata, că Raionul are un potențial agricol regional, însă capacitatea de prelucrare a produselor agricole este scăzută, datorită tehnologiilor învechite.

Potențialul economic scăzut al întreprinderilor agricole și gospodăriilor țărănești, managementul ineficient al exploatării agricole au determinat subdezvoltarea sectorului de prelucrare a produselor agricole.

Cu toate acestea, una din ramurile principale ale economiei raionului este sectorul agro-alimentar. Așa cum în Republică și în raionul Dondușeni, agricultura fiind cel mai vulnerabil sector din ramurile economice, dependent de efectele climaterice

nefavorabile,(mă refer la seceta anului 2011),a fost depus un efort colosal din partea lucrătorilor încadrați în domeniul dat.

În activitatea agricolă a raionului sunt antrenați peste 30 la sută din populația aptă de muncă.

Anume de rezultatele obținute în sectorul agro-alimentar, depinde bunăstarea locuitorilor de la sate și a populației în întregime din raion a tuturor cetățenilor.

Deacea, odată cu formarea raionului de la bun început ,Consiliul raional a întreprins un șir de măsuri pentru a pune temelia bunei organizări a tuturor lucrărilor agricole.

În perioada anului 2011 la lucrările agricole și-au adus aportul 11 cooperative agricole, o societate pe acțiuni, 45 societăți cu răspundere limitată, în jur de 7 mii gospodării țărănești și 4 întreprinderi de stat.

Datorită bunei organizări și înnoirii din an în an a parcului de combine precum și cu altă tehnică agricolă cu randament mai înalt de productivitate, în aceste cooperative agricole, a permis să se obțină o productivitate în ansamblu în raion la culturile de cerealiere și leguminoase superioare celor obținute în Republică.(Republică 2,6t/ha,în raion3,2t/ha).

Totodată în marea majoritate a gospodăriilor agricole se menține dotarea slabă cu mașini și utilaje, folosirea redusă a îngrășămintelor organice, reducerea dramatică pe parcursul anilor a suprafețelor irigate, degradarea solului, ceea ce a condus la o situație instabilă a infrastructurii rurale.

Agenții economici din ramura dată au fost orientați și susținuți la procurarea tehnicii și utilajului agricol modern performant fapt ce a permis recoltarea culturilor de prima grupă și a rapiței să fie finalizată în termeni restrânși față de anii precedenți .

Astfel au fost recoltate:

- cerealiere și leguminoase 65,1 mii tone
- orz de toamnă și de primăvară peste 16 mii tone
- grâu de toamnă peste 21 mii tone
- rapiță de toamnă în jur de 2 mii tone
- floarea soarelui peste 13 mii tone
- soia peste 7 mii tone.

Analizând structura producției agricole pe tipuri se observă o dinamică pozitivă la culturile cerealiere și leguminoase cu 22 la sută față de anul trecut.

De două ori s-a mărit producția la floarea soarelui.

Cu toate că s-a produs o extindere considerabilă a suprafețelor însămânțate cu soia, din cauza condițiilor climaterice nefavorabile, s-a obținut o recoltă doar de 7 mii tone, față de 8,1 mii tone în perioada analogică a anului precedent.

În ușoară creștere a fost recolta fructelor și pomușoarelor față de anul precedent atingând cifra de peste 14,4 mii tone. În anul curent s-au înregistrat rezultate pozitive la compartimentul calității grâului!

Prioritar, conținutul la gluten în grâul alimentar este de 18-20%.

Din evaluările efectuate producția grâului alimentar constituie 60% din volumul global de producere ceea ce alcătuiește circa 14 mii tone. Astfel securitatea alimentară a raionului este asigurată pe deplin la necesitățile populației.

Efortul tuturor agricultorilor a fost îndreptat spre a fi însămânțate peste 32,7mii ha.

Producția nefinisată pentru roada anului 2012 este amplasată pe o suprafață de peste 8,5mii ha din care:

-Grâu de toamnă 7,3mii ha

- orz de toamnă 1,1 mii ha

La moment grânele la 60% din suprafață sînt compromise de înghețurile din ultimele luni de iarnă.

În prezent gospodarii de la sate se confruntă cu o lipsă a unui sistem funcțional și optimal de credite în domeniul dat.

O necesitate a devenit, extinderea și intensificarea sistemelor de producție agricolă prin transformarea unor ecosisteme naturale în terenuri arabile și amenajarea lor pentru aplicarea tehnologiilor de producție intensivă.

În anul curent pe terenuri acoperite au fost plantate legume și răsadă de legume pe o suprafață de peste 8 mii m².

Printre așa gospodării putem menționa—SRL,, Afrobaraboieni”, care au construit module de sere pe un teren de peste 3 mii m².

La fel G.Ț. Cotorcea a procurat și instalat 5 module de sere și echipament pentru crearea condițiilor medii necesare de creștere a legumelor pe teren protejat de peste 2,6 mii m².

Anul acesta pe piața noastră am putut procura castraveț, roșii , ardei dulci și alte legume produse la gospodăriile sgricole din raion.

Pe bună dreptate constatăm în prezent, că agricultorii raionului au intrat într-o nouă fază de prelucrare a solului.

Accentele au fost deplasate de la tehnologiile bazate pe lucrări mecanizate intensive la cele de reducere a lucrărilor până la minim.

Aceasta permite renaturarea și reproducerea resurselor de sol. Deja sunt în raion peste 7 mii hectare de teren agricol care se prelucrează după cerințele actuale.

(SRL,,Climăuțanulagro”,G.Ț.,,Agropanfil”,SRL,,Donprodcom”,SRL,,Agrobaraboieni”).Începând cu anul 2009 s- a reușit să fie restabilită activitatea fabricii de zahăr după mai mulți ani de stagnare. S-ar părea, că suprafețele de sfeclă de zahăr, în raion nu s-au redus cu mult, doar cu 400-500 hectare față de anul precedent. Nu în ultimul rând la situația creată a influențat condițiile de primire a sfeclei de zahăr. Totodată, încă o parte din producătorii agricoli n-au primit ceea ce li se cuvine la producția furnizată.

Din cauza secetei îndelungate, productivitatea de sfeclă de zahăr pe raion a fost de 29 tone la hectar față de 43,5 tone la hectar în anul trecut.

Ca rezultat volumul producției a deminuat cu 40 la sută. Dar și în așa condiții nefaste pentru toți agricultorii din raion o parte de gospodării ca SRL,,Climăuțanul-agro”, GȚ Zloi, SRL,, Agrobaraboieni” și altele ce au activat în condiții egale au obținut recolte la hectar a rădăcinilor dulci comparativ mari de la 30 până la 42 tone la hectar.

Studiul efectuat a activității întreprinderilor din domeniul agriculturii a demonstrat, că întreprinderile, care au încheiat contracte de arendă pe o perioadă îndelungată și s-au asociat în efectuarea lucrărilor agricole au obținut rezultate pozitive. Astfel din an în an o activitate agro - economică sporită au avut întreprinderile:

SRL,,Agrobaraboieni” din satul Baraboi(C.Cojocar), cu un fond funciar arendat de la 2,2 mii deținători de terenuri agricole din două primării cu o suprafață de peste 2,7 mii ha.

-SRL,,Climăuțanul-agro” din satul Climăuți(d.A,Chiriac) cu un fond funciar arendat de la 3,4 mii proprietari de terenuri din 9 primării cu o suprafață de peste 6 mii hectare.

-SRL,,Mazrus-agro” din satul Pivniceni(d.S.Maznic), care activează pe o suprafață de 1,6 mii hectare arendate de la circa 900 deținători de terenuri din 4 primării.

Întreprinderile menționate au dat dovadă nu numai de succese economice avantajoase, în activitatea colectivă, dar și de calități reale de sporire a fertilității solurilor, consolidare a terenurilor și formare a unităților agricole viabile, eficiente, pentru aplicarea asolamentelor și tehnologiilor agricole moderne.

De câțiva ani , în Raion se discută despre posibilitățile reale de ameliorare a sectorului zootehnic.

Practica țărilor avansate, care au mers pe calea dezvoltării ramurii agricole și în special al sectorului zootehnic, au folosit la maxim Fondurile Europene, la condiții avantajoase.(Spania)

Dar orice investitor, orice Fond și-a îndreptat sursele financiare acelor întreprinderi agricole , care presupuneau cele mai mari coeficienți de eficiență, așa numitele(UDE) unități de dezvoltare economică. Și aceste priorități se atribuiu anume la creșterea animalelor în asociere. Sunt șanse ratate la compartimentul dat. Este necesar,ca Direcția agricultură și alimentație să întreprindă măsuri îndreptate pentru a găsi posibili antreprenori cointeresați să activeze în această ramură.

Printre acțiunile Strategice de dezvoltare a sectorului zootehnic vor fi direcționate așa activități cum ar fi de restabilire și de dezvoltare a fondului genetic de animale și păsări.

Acest obiectiv se va desfășura prin crearea centrelor de reproducție și a fermelor de prăsilă cu suportul Statului, prin asigurarea crescătorilor de animale și păsări cu materiale biologice valoroase.

Pentru aceasta, toate măsurile vor fi îndreptate spre restabilirea, reconstrucția și reechiparea fermelor zootehnice, care la rândul lor presupune restabilirea și reconstrucția grajdurilor pentru bovine, porcine și caprine minime de 50 capete și maxime de 150 capete. Aceasta va da posibilitatea de a utiliza tehnologii și materiale moderne, mecanizarea automată.

Implementarea acestor măsuri, va permite întru crearea unei baze furagere și utilizarea acestora conform normelor zootehnice, folosirea rațională a nutrețurilor voluminoase și concentrate, cu includerea și utilizarea premixurilor mineralo-vitaminice, organizarea pășunatului animalelor pe pășuni cultivate, care deja vor fi create.

În prezent se impune de la sine, crearea unui laborator acreditat de Stat, ce va dispune de un sistem pentru a asigura un control și o supravegere a implementării programelor de profilaxie și combatere a bolilor la animale, precum și la efectuarea unui control a produselor animaliere.

În domeniul agriculturii și producției alimentare se va pune accentul pe asigurarea securității alimentare și siguranței alimentelor.

Devine rațională și absolut necesară schimbarea politicii de Stat în domeniul creditării întreprinderilor agricole. Pentru agenții economici de la sate, atât din

raionul nostru, cât și din întreaga Țară, creditele reprezintă o problemă majoră, cu costuri înalte ale creditării.

O altă problemă a creditării este mărimea gajului la creditare, ceea ce ține de primele de risc ale băncilor. Din această cauză serviciile de microfinanțare în raion nu acoperă necesitățile agenților economici din teritoriu.

Și în continuare, agricultura va avea un rol important atât pentru asigurarea veniturilor unei părți semnificative din populația activă, cât și pentru consolidarea financiară a bugetului raionului în întregime.

Implementarea obiectivelor stipulate în Strategie, concomitent cu o politică rațională și coerentă pentru dezvoltarea agriculturii, a sectoarelor de procesare a materiei prime agricole, va asigura o creștere economică și o reducere semnificativă a decalajelor economico- sociale, cu înlăturarea sărăciei de la sate.

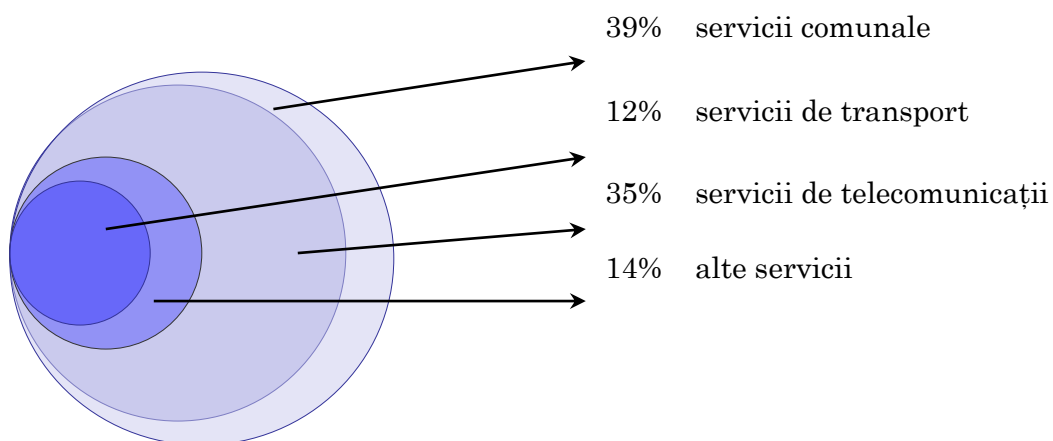
Servicii

Volumul de servicii acordate populației în anul 2010 îi revine un venit de 74,2 mil. lei, fiind în creștere cu 3,4% față de anul 2009.

Calcululele estimative, la compartimentul dat, denotă o tendință de menținere în anul 2011 a volumelor serviciilor acordate populației la nivelul anului 2010 și se estimează la 74,3 mil.lei.

Din structura serviciilor prestate populației raionului, circa (40%) revin serviciilor comunale (energie electrică, gaz, apă, servicii de poștă și comunicații)35% transportul persoanelor 12%, alte servicii alcătuiesc în jur de 14%.

Structura serviciilor cu plată prestate, mii lei 74212,4(an.2010)

Faptul, că doar 14 la sută di serviciile propuse populației sunt atribuite alimentației publice, învățământului, asistenței sociale și sănătății precum și altor servicii ne demonstrează încă odată, că atât în oraș cât și la sate sunt rezerve nevalorificate.

Se cer măsuri în vederea:

- dezvoltării sectorului privat, în special a întreprinderilor mici și mijlocii
- dezvoltarea serviciilor locale și a infrastructurii
- dezvoltarea resurselor umane prin instruirea acestora de a fi capabili să facă față cerințelor impuse la elaborarea și promovarea proiectelor investiționale în domeniul dat.

Creșterea economiei raionului în perspectivă va depinde foarte mult de dezvoltarea acestui sector.

Dezvoltarea serviciilor va fi condiționată atât de veniturile populației cât și de sporirea cererii principalelor servicii pe piața internă a raionului.

În anul 2011, de către Direcția pentru Statistică a raionului Dondușeni au fost studiate la compartimentul dat un număr redus de agenți economici față de anii precedenți. Datele statistice au fost colectate doar de la 40 agenți economici cu numărul de salariați de la 20 și mai multe persoane.

Conform datelor parvenite a acestor agenți economici cifra de afaceri a însumat peste 31,6 mil lei, rezultând în condiții comparabile de prețuri o scădere de 11,5% față de anul 2010.

Micul business

Întreprinderile Mici și Mijlocii reprezintă motorul economiei naționale și generatorul principal de noi locuri de muncă și de creștere economică.

În raion sunt înregistrate în total peste 18 mii agenți economici, care activează sub deferite forme organizatorico-juridice.

Numărul întreprinderilor micului business antrenați în economie constituie 99 la sută din totalul agenților economici.

Circa 90 la sută din numărul întreprinderilor mici și mijlocii se reprezintă în activitatea gospodăriilor țărănești și constituie peste 16 mii unități.

Comerțul constituie activitatea pe care întreprinderile mici și mijlocii o desfășoară preponderent (49%). Analizând în retrospectivă evoluția volumului de vânzări cu amănuntul, se observă o tendință de creștere din an în an atât la mărfurile alimentare cât și cele nealimentare. Astfel în anul 2010 vânzările de mărfuri s-au majorat cu 39 la sută față de anul 2009 și au însumat 121,5 mil.lei. Așa cum a fost deja menționat, șantionul de studiu al întreprinderilor din domeniul dat esențial s-a redus, datele anului 2011 nu pot fi comparabile cu anul 2010. Totodată volumul cifrei de afaceri la întreprinderile de comerț cu amănuntul supuse studiului efectuat în anul 2011 a totalizat 39,1 mil lei înregistrând o creștere de 5,8% față de ianuarie-decembrie 2010. Această tendință se va menține și pe parcursul anilor 2012-2014, chiar cu menținerea creșterii prețurilor la produsele comercializate.

În anii 2009-2010 ponderea majoră de 75 la sută a mărfurilor realizate populației alcătuiesc mărfuri industriale și de uz casnic și numai 25 la sută din volumul de mărfuri realizate consumatorilor constituie produse alimentare

Astfel, se observa, că puterea de cumpărare a cetățenilor considerabil creștea din an în an. În anul 2011 în structura volumului de comerț produsele alimentare prevalează considerabil cele industriale. Către anul 2014, realizarea mărfurilor populației se va ridica la o cotă de 20-30 % în comparație cu anul de față.

Un aspect important al Strategiei este facilitarea accesului producătorilor autohtoni de mărfuri de larg consum și al fermierilor, care produc și comercializează produse agricole pe piața internă și externă. În perspectivă se presupune acordarea

acestor servicii prin centre comerciale, ce vor permite de a presta populației și alte servicii.

În prezent performanța acestui segment rămâne a fi scăzută.

Practica ultimelor ani ne demonstrează, că agenții economici a căror activitate este bazată pe munca individuală, agenții micului business au obținut profit din numărul total al acestora doar 50 la sută.

Circa 46 la sută din aceste întreprinderi la sfârșit de an au suportat pierderi, iar 4 procente din acești agenți economici n-au avut rezultat financiar. Întreprinderile mici și mijlocii se confruntă cu diferite probleme majore, cum ar fi acces redus la surse de finanțe în special la credite preferențiale pe termen lung.

Prin aprobarea Strategiei la capitolul dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii pentru anii 2012-2018, Consiliul raional, secțiile și direcțiile din subordon s-au angajat să creeze condiții propice pentru creșterea acestui sector, sporirea competitivității și a contribuției sale la dezvoltarea economică durabilă a localităților din teritoriu.

Problemele locale de renașterea întreprinderilor industriale și prelucrătoare ale raionului, de atragerea investițiilor noi și de crearea mediului antreprenorial și investițional favorabil poartă caracter complex.

Soluționarea acestor probleme este posibilă doar cu eforturi comune depuse de conducerea întreprinderilor, ministerele de ramură și organele administrației publice locale de ambele niveluri.

Un rol important în această direcție o are și capacitatea de a administra pagina web a raionului, precum și mass-media raională, care urmează să publice buclele informaționale și de reclamă, broșuri și alte materiale, la capitalul dat.

O însemnătate importantă pentru stabilirea unui contact direct cu potențialii investitori și parteneri de colaborare o are și participarea la expoziții, târguri, seminare și alte acțiuni

În Strategie sunt stipulate anumite măsuri, ce stabilesc în termeni optimi, anumite activități de creare a unui climat investițional favorabil.

O contribuție esențială la atragerea noilor investitori, ar fi dacă, Direcția Agricultură și Alimentație va perfectă listele:

- proiectelor economice primordiale, care ar putea fi realizate cu succes în raion, precum și argumentarea economică a acestora;

- întreprinderilor, capacităților de producere, clădirilor și edificiilor, care ar putea fi obiect al investițiilor.

O importanță primordială la renașterea întreprinderilor raionului o are și eficacitatea activității acestora, creșterea calității și minimizarea costurilor producției fabricate.

În raion nu trebuie să rămână întreprinderi care staționează sau întreprinderi care lucrează neefectiv. Conducerea fiecărei întreprinderi, care activează neefectiv, trebuie să elaboreze planul de restructurizare, care să asigure micșorarea costurilor produselor fabricate, minimizarea, pierderilor și cheltuielilor de gospodărire, creșterea productivității muncii.

Planul de restructurare trebuie să fie coordonat cu ministerul de resort, care va asigura monitorizarea executării acestuia.

Este oportun, ca în raion să activeze filiala Camerei de Comerț și Industrie, care va putea oferi tuturor agenților economici din teritoriu baza de date unice despre piețele de desfacere a produselor autohtone, despre Legislația în vigoare ce ține de exportul acestora.

Aceasta va permite întreprinderilor din teritoriu, la rând cu restructurarea acestora, să asigure fabricarea produselor mai competitive.

Întreprinderile care nu activează și față de care este imposibil de schimbat situația creată, trebuie să fie privatizate, sau propuse în calitate de obiecte pentru investiții

Practica demonstrează, că în condițiile economice în tranziție, pentru realizarea proiectelor economice și crearea climatului antreprenorial favorabil, o însemnatate înaltă o are susținerea nemijlocită a investitorilor de către puterile locale.

În legătură cu aceasta ar fi oportun ca în frunte cu Președintele raionului să fie creată o comisie privind susținerea antreprenoriatului, care trebuie să fie menită pentru a asigura și crea condiții favorabile întru atragerea investițiilor în raion.

Astfel, în contextul celor, menționate, Strategia formulează o serie de sarcini ambițioase:

- facilitatea accesului întreprinderilor mici și mijlocii la finanțe, prin crearea condițiilor necesare dezvoltării sistemului de microfinanțare și lansării noilor tehnologii și instrumente financiare;

- dezvoltarea culturii antreprenoriale prin sistemul general de instruire și sistemul educației vocaționale;

- dezvoltarea serviciilor moderne de consultanță a antreprenorului; stimularea dezvoltării unei culturi inovaționale îndreptate spre eficientizarea procesului de producere, marketing;

- sporirea calității produselor și serviciilor lansarea de noi servicii și produse, intensificarea consultațiilor și dialogului public, privat, prin crearea unor condiții favorabile dezvoltării sistemului și mediului antreprenorial.

- conducerea raionului, primăriile locale, toți specialiștii de resort vor fi implicați în activități, întru urgentarea creării condițiilor necesare, ca în perioada anilor 2012-2018, în raion să fie deschis un parc industrial, conform cerințelor și posibilităților reale ale raionului.

Întru ajustarea economiei la cerințele pieții interne și externe, în urma realizării Strategiei se preconizează:

- dezvoltarea social-economică a teritoriului reieșind din alternativele posibile de utilizare și dezvoltare a potențialului economic industrial existent;

- majorarea defalcărilor în bugetul de toate nivelurile,

- creșterea volumelor de producție,

- creare condițiilor suplimentare pentru creșterea economică stabilă, utilizând în cel mai eficient mod resursele umane disponibile,

-- antrenarea în activitate a tuturor suprafețelor disponibile, îndeosebi în localitățile mici, cu crearea locurilor noi de muncă,

-- creșterea volumelor de export a producției industriale proprii,

Este necesar de menționat, că problemele mediului de afaceri se atestă la toate etapele ciclului de viață în afaceri: de lansare, dezvoltare și lichidare a afacerii. Sistemul administrativ al Statului în ceea ce privește acordarea de permisiuni și realizarea inspecțiilor este departe de a fi perfect.

Eliminarea constrângerilor de reglementare și a costurilor neargumentate ar crea premise pentru o creștere mai dinamică și durabilă, încurajând investițiile locale și străine

Implementarea secvențială a reformei regulatorii, interpretarea neunivocă a actelor regulatorii precum și cultura joasă în cadrul serviciilor publice și a serviciilor controlului de Stat a diminuat într-o anumită măsură efectele scontate ale reformei menite să amelioreze mediul de afaceri.

Astfel în raion pe parcursul anului 2011 au fost înregistrate 41 întreprinderi noi și au fost radiate din Registrul de Stat în rezultatul lichidării 35 întreprinderi

Anual numărul întreprinderilor care se lichidează prevalează numărul celor care încep o afacere.

Sunt necesare măsuri de eliminare a barierilor regulatorii:

Reducerea timpului la inițierea unei afaceri,

Reducerea costului pentru inițierea unei afaceri,

Reducerea costului obținerii autorizației de construcție

Reducerea numărului de plăți la achitarea taxelor și contribuțiilor

Reducerea timpului dedicat pentru perfectarea formalităților la achitarea plăților

Reducerea numărului documentelor necesare pentru operațiuni export

Reducerea timpului pentru perfectarea operațiunilor la export

Reducerea costurilor la export

Reducerea documentelor necesare pentru operațiunile de import

Reducerea timpului pentru perfectare a operațiunilor la import

Reducerea costurilor la import

Realizările în domeniul socio-economic și financiar pe parcursul anilor 2010-2011 și prognoza indicatorilor pentru anii 2012-2018, ce vor fi obținuți în urma măsurilor ce vor fi implementate în raionul Dondușeni.

REALIZĂRILE ÎN DOMENIUL SOCIO-ECONOMIC ȘI FINANCIAR PE PARCURSUL ANILOR 2010-2011 ȘI PROGNOZA PENTRU ANII 2012 - 2018 ÎN RAIONUL DONDUȘENI

nr.	Indicatorii	unitat ea de măsur ă	efectiv		prognoza						
			2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Venituri în bugetul unităților administrativ – teritoriale	<i>mii lei</i>	86318	86771	89434	91000	92543	94125	95747	97500	100000
	<i>din care transfer</i>	<i>mii lei</i>	65888	63985	60247	61753	63296	64878	66500	68862	70000
2	Cheltuieli din bugetul unităților administrativ – teritoriale	<i>mii lei</i>	82988	90390	92683	95000	97375	99809	102305	104861	107484
	<i>inclusiv:</i>										
	Cheltuieli de ordin economic	<i>mii lei</i>	6525	7308	4268	4374	4484	4596	4711	4829	4950
	Cheltuieli de ordin social	<i>mii lei</i>	61394	65447	68136	69840	71586	73375	75210	77089	79017
	Cheltuieli la întreținerea organelor administrative de stat	<i>mii lei</i>	11372	13593	13595	13935	14283	14640	15006	15382	15766
	Alte cheltuieli	<i>mii lei</i>	3697	4046	6684	6851	7022	7198	7378	7562	7751
3	Volumul producției industriale în prețuri curente	<i>mii lei</i>	103445	117528	118703	119803	120900	121100	122300	123400	124000
4	Volumul producției agricole în prețuri curente	<i>mii lei</i>	867819	961942	106775	1150544	1264565	1373269	1471489	1570040	1673443
	Servicii cu plată prestate populației în prețuri curente	<i>mii lei</i>	74212	74300/ 31585	74950/ 31900	75700/ 32219	76457/ 32541	76833/ 32573	76910/ 32605	76986/ 32637	77060/ 32700
	Volumul vânzărilor	<i>mii lei</i>	121577	122698/ 39135	122800/ 39170	122800/ 39170	122920/ 39209	123042/ 39300	123160/ 39400	124000/ 41000	125000/ 42000
	Populația ocupată în economie total	<i>mii persoan e</i>	13,4	12,4	13,5	14,2	14,7	14,9	15,5	17,2	17,1
	<i>inclusiv:</i> agricultura	<i>mii persoan e</i>	8,0	8,0	8,0	8,1	8,2	8,3	8,4	8,4	8,5
	industria	<i>mii persoan e</i>	1,2	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,4	1,5	1,5
	Volumul investițiilor capitale în prețuri curente	<i>mii lei</i>	98725	138276	138314	138500	140000	141000	142000	143000	143500

Principala sarcină a Strategiei, este asigurarea creșterii economice, prin valorificarea eficientă a potențialului existent, având drept scop îmbunătățirea condițiilor de viață a tuturor cetățenilor din teritoriu.

Turismul.

Raionul Dondușeni reprezintă un înalt potențial turistic, asigurat de existența a unui fond forestier, resursele acvatice, rezervației peizagistice din satul Țaul și a unor monumente cu destinație istorică, ce ar putea deveni puncte atractive turistice. Parcul se află în mijlocul satului Țaul cu o suprafață totală de 46 ha.

Colecția botanică ce aparține parcului din Țaul deține circa 150 de specii, dintre care circa 100 sunt exotice. La începutul sec.XX, în parc trăia aproximativ același număr de specii de animale, însă în prezent au rămas cu mult mai puține. Parcul dispune de un bazin special amenajat unde se pot întâlni și în prezent caprioare, rațe și lebede albe.

Această zonă, necesită dezvoltare și promovare pentru a fi cunoscute în Țară și peste hotare.

Prin prezența a mai multor clădiri, cu atragerea investițiilor s-ar putea să fie reprofileate în hoteluri sau pensiuni agro-turistice și de agrement.

Pentru aceasta, este necesară o abordare nu numai la nivel raional dar și la nivel național, în vederea promovării regiunii date.

Parcul din Rediul-Mare este situat în apropierea satului Rediul Mare cu o suprafață de 10 ha.

Este alcătuit din patru poiene. Parcul cuprinde diverse specii de foioase. Plantațiile acestui landsaft numără 26 specii și forme de arbori și arbuști, printre care este și castanul porcesc forma coroanei căruia este sferică, arțari argintii, stejari penduculați, plopi albi etc.

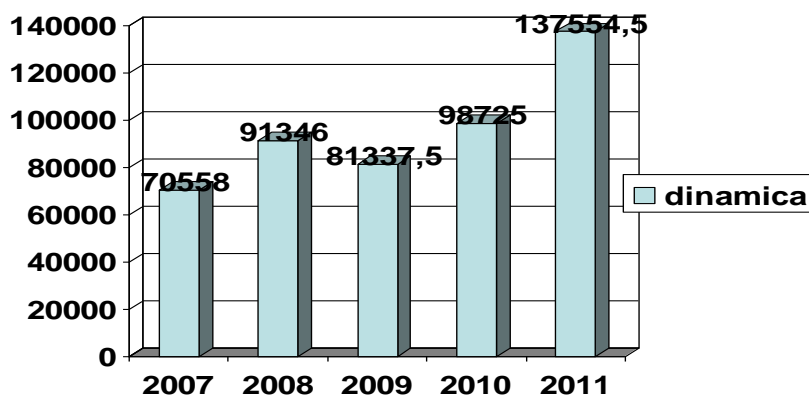
La numai câțiva kilometri se află Parcul Mîndîc din raionul Drochia, care întrunește 15 alei, 5 izvoare, 3 lacuri și 2 păraiașe.

Aceste grădini de arhitectură peizagistică și dendrologice: parcul Țaul, parcul Rediul – Mare, Parcul Mîndîc, ar putea fi puncte atractive pentru turiști.

Sunt necesare eforturi consolidate, concentrate întru îmbunătățirea condițiilor de trai în aceste localități cu destinație turistică, care ar implica asigurarea diverselor servicii. Acest fapt constituie o premisă de consolidare a cooperării internaționale și interregionale.

Investiții

Evoluția (în prețuri curente) a investițiilor în capitalul fix din toate sursele de finanțare în anii 2007-2011, mii lei

În realizarea proiectelor investiționale un rol important îl au agenții economici.

Cele mai mari investiții în capital fix pentru raionul Dondușeni s-au înregistrat în anul 2011 și au alcătuit 137,5mil. lei.

Astfel se observă, că din an în an structura investițiilor în capital fix preponderent(53,0%) revine agenților economici cu forma de proprietate publică și (47%) revine agenților economici din sectorul nestatal al economiei.

În anul 2011, ca și în anii precedenți sursele principale de finanțare a activității investiționale au fost mijloacele proprii ale agenților economici(87,1%) din total.

Cu o contribuție nesemnificativă au participat bugetul republican și bugetele locale.

Posibilitățile investirii statului sunt foarte limitate, deși în ultimii ani se observă o majorare a acestora.

Cota parte cea mai mare a investițiilor în capital fix sunt sursele financiare din sectorul privat ale agenților economici.

Dacă remarcăm legătura dintre nivelul de investiție și activitatea de producție și servicii în profil teritorial putem remarca, că nivelul producției industriale pe cap de locuitor în ultimii 20 ani a cunoscut un decalaj destul de pronunțat.

Aceasta ne demonstrează și structura specifică a investițiilor în capital fix însușite, unde cota majoră a fost orientată la construcția și reconstrucția clădirilor(cu excepția celor de locuit) și edificiilor, cărora le-a revenit 41,8% din volumul total al investițiilor însușite.

Pentru procurarea de mașini agricole, utilaje, mijloace de transport, cărora le revine 41,7%, din volumul total al investițiilor.

Sistarea activității întreprinderilor de prelucrare a materiei prime agricole din teritoriu, dar și activitatea neproductivă din sectorul agrar au avut un efect drastic asupra economiei raionului și a Bugetului local.

Efectul concentrării investițiilor, dar și a activităților industriale, precum și al serviciilor în raioanele fostele județe care s-au reanimat în această perioadă, conduce la dezvoltarea unei discrepante semnificative în ceea ce privește nivelul de dezvoltare al raionului.

Ca urmare, o parte însemnată a forței de muncă migrează în orașele mai mari sau peste hotare, accentuând această disproporție în procesul de dezvoltare.

În ultimii ani în raion agenți economici din insuficiență a mijloacelor proprii pentru efectuarea investițiilor în capital fix, înnoirea fondurilor fixe și lărgirea bazei tehnice de producție au recurs la completarea acestor surse financiare parțial din împrumuturi de la băncile comerciale.

În urma studiilor efectuate a unor anchete, completate de agenții economici din diferite ramuri ale economiei naționale din teritoriu, s-a depistat, că majoritatea întreprinderilor nu sunt mulțumiți de serviciile acordate de băncile comerciale, și în special de dobânzile bancare impuse.

Puțin mai activ au fost depuse surse financiare în domeniul transporturilor și comunicațiilor, închirierea și acordarea diferitor servicii întreprinderilor, comerțului cu ridicata și cu amănuntul.

Constituind polul dinamic al activității investiționale, aceste domenii asigură o bună parte de aproape 80 la sută din volumul total al investițiilor în economia raionului. **Pentru a înlătura aceste discrepanțe în domeniul investițional se impune de la sine reformularea politicii de Stat în vederea susținerii diferitor sectoare ale economiei, în special agricultura și infrastructura de prelucrare a materiei prime agricole, văzând dezvoltarea acestor servicii în localitățile sătești, acolo unde tradițional se cultivă culturile necesare și este în deajuns materie primă pentru funcționarea întreprinderilor de prelucrare.**

Infrastructura

a) Drumuri

Raionul dispune de o rețea impresionantă de drumuri, însă calitatea acestora este nesatisfăcătoare.

Din cele 210 km drumuri publice locale, sunt într-o stare mai bună doar 20 la sută.

Iar restul drumurilor necesită reparații capitale serioase.

Pentru modernizarea căilor de acces sunt necesare sume considerabile. Rețeaua drumurilor publice locale din raion este supusă unui proces de degradare rapidă și continuă.

Calitatea proastă a drumurilor din raion, are un efect negativ asupra securității circulației rutiere. Numai în anul 2011 se remarcă o creștere a accidentelor rutiere (cu 44,4%) față de anul precedent. Starea proastă a drumurilor din raion are un șir de efecte adverse.

Gospodăriile casnice, agenții economici, în special cei din localitățile sătești, din cauza stării nesatisfăcătoare a rețelei de drumuri, suportă cheltuieli suplimentare semnificative pentru accesul la servicii sociale, de sănătate și administrative, precum și la piețele de desfacere.

Totodată, raionul nu poate să-și valorifice potențialul investițional deplin din cauza drumurilor proaste care limitează accesibilitatea la obiectele de producere, centre culturale, turistice și piețe de desfacere.

Infrastructura slab dezvoltată constituie un impediment serios în crearea condițiilor de dezvoltare a industriei și a micului business.

Firmele private, dar și pe calea ferată, odată ce unica întreprindere specializată în transporturi BTA-9 a refuzat să acorde servicii la transportarea mărfurilor începând cu anul 2008.

Ținând cont, că economia raionului este bazată, în mare măsură, pe agricultură și industria produselor agricole, o infrastructură rutieră solidă, un transport rutier bine funcțional și centre logistice, vor permite producătorilor agricoli să-și comercializeze producția spre piețele de desfacere locale și externe.

Stația de cale ferată Dondușeni asigură transportul de mărfuri și pasageri, mai ales marfă de natură economică produsă în republică.

Totodată calea ferată Dondușeni este un punct de trecere internațional, pe unde se efectuează transport de pasageri și mărfuri.

Este necesar de menționat, că în prezent din motive tehnice, timpul de deplasare cu trenul este de două ori mai mare decât timpul de deplasare cu autobuzul sau alte mijloace de transport.

În acest sens este necesară reutilizarea căii ferate în vederea alinierii la condițiile de tip european.

Anume modernizarea rețelelor căilor ferate, ar fi cheia succesului, și un început a unei dezvoltări dinamice a economiei naționale nu numai al raionului dar și al republicii în întregime.

Starea actuală a drumurilor constituie un impediment major în accesul populației rurale la unele servicii sociale calitative.

Ca exemplu, ne poate servi, optimizarea rețelei de școli, care depinde în mod direct de problema accesului la instituții.

Serviciile de transport pot fi dezvoltate, însă costurile de menținere a acestora pot fi foarte înalte în lipsa unei infrastructuri rutiere bine puse la punct.

Reabilitarea drumurilor va spori accesul populației la servicii de sănătate, în special servicii de urgență și spitalicești.

În contextul reformei sectorului spitalicesc și restructurării rețelei de spitale publice, în baza planului național general al spitalelor, distanța dintre spitale se va majora, iar starea drumurilor are o importanță majoră pentru accesul rapid, în timp util, al pacienților la instituțiile medico-sanitare.

Resurse energetice

Eficiența și securitatea energetică au un impact direct asupra creșterii economice și reducerii sărăciei.

Complexul energetic este o ramură de bază atât a economiei naționale cât și a potențialului economic a raionului Dondușeni.

În raionul Dondușeni activează întreprinderea de distribuire a energiei electrice S.A., „Red-Nord-Vest”, care considerabil î-și aduce aportul la întărirea bazei fiscale din regiune.

De activitatea acestei întreprinderi depinde foarte mult implementarea cu succes a programelor adoptate de dezvoltare a economiei, precum și menținerea stabilității sociale în regiune.

În ultimii ani s-a îmbunătățit situația financiară a acestei întreprinderi și a fost reabilitată parțial infrastructura energetică.

În pofida acestor realizări, sectorul continuă să se confrunte cu un nivel avansat de uzură morală și fizică a instalațiilor și a echipamentelor energetice.

Circa 60% din instalații au o durată de exploatare ce depășește 25 ani, iar 40% mai mare de 30 ani.

În pofida măsurilor întreprinse, pierderile la transportul și distribuirea energiei electrice au fost excesive în trecut și continuă să fie considerabile și astăzi.

Eficiența energetică foarte scăzută contribuie la creșterea substanțială a costurilor resurselor energetice. Îmbunătățirea situației la acest capitol presupune sporirea investițiilor în domeniul dat.

În ce privește structura consumului energiei electrice în raion, rămâne a fi dezechilibrată, datorită faptului că cea mai mare parte este consumată de către populație, industriei îi revine o cotă nesemnificativă.

Alte sectoare ale economiei naționale (agricultura, transportul, construcțiile etc.) la fel sunt niște consumatori mici în structura consumului energiei electrice.

Misiunea Consiliului raional în domeniul dat este de a crea condițiile necesare pentru o activitate eficientă a întreprinderilor din această ramură. Întreprinderile la rândul lor trebuie să asigure o alimentare fiabilă și calitativă a consumatorilor cu energie, la prețuri rezonabile și cu un impact acceptabil asupra mediului înconjurător și sănătății omului.

Principala direcție a prezentei Strategii constă în consolidarea securității aprovizionării cu energie și de a asigura livrarea de energie electrică calitativă pentru toți consumatorii.

Principalele obiective în atingerea acestui scop sânt:

Diversificarea surselor de furnizare a energiei primare

Majorarea eficienței energetice

Dezvoltarea resurselor energetice locale, cu accent pe surse de energie regenerabilă.

Eficiența energetică și valorificarea surselor de energie regenerabile în raion ca și în Republică constituie o prioritate Strategică.

Un complex energetic durabil va avea impact și asupra reducerii sărăciei prin sporirea accesibilității pentru populație a resurselor energetice.

În perspectiva dezvoltării capacităților de surse energetice pe termen mediu în raion se prevede construcția a mai multor centrale termice bazate pe biomasă, în special în instituțiile de învățământ.

Deja pentru anul 2012 au fost elaborate astfel de proiecte în satul Țaul, Corbu și Sudarca.

Costul acestor proiecte se estimează la 2,4 mil lei din care sunt preconizate surse financiare din bugetele locale în valoare de 0,7 mil lei, iar PNUD-ul va veni cu o susținere financiară de 1,7 mil lei.

La finele anului 2011, erau conectate la rețeaua de gaz 11 localități ale raionului, ceea ce constituie 37 la sută din numărul total de localități cuprinse în raza raionului.

Conectarea la rețeaua de gaz se realizează paralel în instituțiile socio-economice și în gospodăriile individuale.

Numărul instituțiilor publice și private gazificate s-au cifrat la 111 unități. Din care 71 unități se află în sectorul rural și respectiv 40 instituții sunt în oraș.

Gospodăriile casnice gazificate au fost în număr de 2755, din care 39 la sută se aflau în localitățile sătești și 61 la sută sunt concentrate în oraș.

Totodată au fost racordate la rețeaua de gaze naturale 1779 apartamente, din care 1677 unități sunt în oraș.

În urma acțiunilor ce vor fi întreprinse, Strategia prevede, ca numărul localităților dotate cu gaze naturale către anul 2018 să fie în creștere cu 35 la sută.

Astfel ponderea localităților dotate cu gaze naturale de la 45% în anul 2011 va atinge o dinamică pozitivă către anul 2018 de 60%.

Comunicații

Conform situației din 01.01.2012 nivelul de asigurare cu posturi telefonice în raion este de 30,7% posturi telefonice la 100 locuitori, față de 30,3% în anul precedent. Serviciul videotelefonice este un nou serviciu de telecomunicație audiovizuală oferit în timp real de Moldtelecom, care prin intermediul rețelelor de telecomunicații permite transmiterea a vocii și a imaginilor în color.

Acoperirea acestui serviciu este mai redusă, cuprinzând doar orașul Dondușeni și unele localități din apropiere.

Telefonia mobilă este reprezentată de rețelele Voxtel, Moldcel și Unite, care în prezent cuprind toate cele 30 localități din raion. La data din 01. 01. 2012 au fost înregistrați peste 2295 mii abonați la sistemul CDMA, fiind la același nivel al anului precedent.

În perioada anului de gestiune s-a extins abonarea la centralele digitale de la 13,1 mii abonați în anul 2010 la 15,8 mii abonați în anul 2011, din care 11,8 mii abonați sunt din localitățile sătești.

Alimentarea cu apă

Raionul dispune de 4 localități: or. Dondușeni și satelor Baraboi, Țaul, Dondușeni, care parțial sunt aprovizionate cu apă și canalizare.

Alimentarea cu apă este efectuată din captările de apă subterană din localitățile din raion.

Calitatea apei nu corespunde întotdeauna cerințelor și standardelor de calitate a apei potabile, deaceia apa din conducte în unele cazuri este folosită doar în calitate de apă tehnică.

Apa din fântâni și din izvoare este folosită ca apa potabilă de peste 80% din populația raionului.

Ponderea fondului locativ dotat cu apeduct este de 10% față de media națională de 37,5%. Conform Strategiei se prognozează ca până în anul 2018 locuințele dotate cu sistem de aprovizionare cu apă să fie la nivel de 20 la sută.

În satele raionului situația este mai precară, deoarece în construcția rețelelor de apeduct sunt necesare surse financiare mari, pe care autoritățile locale nu le pot acoperi.

De aceea este necesară implementarea programelor naționale și internaționale în domeniu.

Canalizare

Rețeaua de canalizare este slab dezvoltată.

Ponderea fondului locativ din raion care dispune de rețea de canalizare este de 10% față de media națională de 22,6%.

Lucrările de renovare și modernizare a stației de epurare a apelor reziduale funcționale din raion au fost stopate.

Pentru renovarea stației de epurare sunt necesare sume enorme de bani, de care bugetul raionului în prezent nu dispune.

În prezent, complexul comunal – locativ se află în pragul unei crize de infrastructura, condiționată de uzură fizică a utilajelor de aprovizionare cu apă și canalizare exploatarea unui echipament învechit și ineficient din punct de vedere energetic precum și de datoriile debitorilor.

Toate acestea conduc la deversarea în apele de suprafață a apelor uzate neepurate sau insuficient epurate, fără realizarea dezinfecției necesare, ceea ce pune în pericol securitatea sanitar-epidemiologică și ecologică a surselor de apă potabilă.

Situația se complică și mai mult din cauza că întreprinderile de aprovizionare cu apă și canalizare nu dispun de sursele financiare necesare pentru rezolvarea problemelor menționate.

Serviciul salubritate este caracterizat printr-un nivel scăzut de organizare.

Practic toate localitățile dispun de o gunoiște autorizată, însă amenajarea gunoiștei și drumul de acces spre aceste sunt nesatisfăcătoare.

La fel în toate localitățile din raion există problema gunoiștelor neautorizate, care apar în preajma râurilor, râpilor, la hotarele localităților sau în alte locuri neamenajate corespunzător.

Una din problemele prioritare ale serviciului de salubritate este transportarea și valorificarea deșeurilor, care prezintă un complex de acțiuni menite să micșoreze volumul deșeurilor menajere și industriale, precum și utilizarea acestora la maxim, la materie primă secundară.

Până în prezent, nu numai în raion, dar nici în regiune nu este nici o întreprindere de prelucrare sau reciclare a deșeurilor.

Dezvoltarea localităților din raionul Dondușeni se prezintă în felul următor:

	Unitate a de măsură	efectiv		proгноza						
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Ponderea localităților dotate cu gaze naturale	%	40,9	45,0	50,0	52	52	55	55	60	60
Ponderea localităților dotate cu sisteme de aprovizionare cu apă	%	17	17	18	19	20	21	23	24	25
Ponderea populației cu acces la surse îmbunătățite de apă	%	10	10	11	12	14	15	16	18	20
Ponderea populației cu acces la salubritate îmbunătățită	%	8,9	8,9	9	10	12	15	16	18	20

Dezvoltarea socială.

Educația și învățământul.

Dezvoltarea durabilă a societății și economiei naționale poate avea loc doar cu participarea cetățenilor bine instruiți, înzestrați cu cunoștințe practice, valori morale, intelectuale și estetice. Aceste obligațiuni revin sistemului educațional.

Actualmente, în raionul Dondușeni activează, cu elevi în ele:

A. *Instituții de învățământ, din care: 48 instituții*

- ✓ Inclusiv preșcolare 22 unități 1226 copii
- ✓ Gimnazii 17 unități 1740 copii
- ✓ Licee 8 unități 2304 copii
- ✓ Școli primare 1 unități 18 copii

B. *Colegii Colegiul Agricol s. Țaul 409 elevi*

C. *Școala Profesională Polivalentă s. Corbu 110 elevi_____.*

În anii de studii 2003 – 2004 în raion, se numărau 6350 elevi. În perioada analizată, numărul de elevi în instituțiile de învățământ s-a redus esențial. La situația din 01.01.2012 în instituțiile preuniversitare se numărau 4054 elevi.

Astfel capacitatea instituțiilor de învățământ din raion fiind de 11402 locuri acopera necesitățile locuitorilor, contra 4054 unități utilizate în prezent.

Excepție prezintă în acest sens instituțiile preșcolare, în special în localitățile sătești unde capacitatea instituțiilor preșcolare nu satisfac cerințele populației.

În total în raion la data de 01. 01. 2012 se numărau 2494 copii cuprinși în vârsta de până la șase ani. Și cu toate că numărul acestora copii cuprinși la vârsta de șase ani a deminuat din anul 2009 până în prezent cu 4 la sută, capacitatea instituțiilor preșcolare este doar de 48 la sută.

Reducerea numărului de copii de vârstă școlară, în situația în care în multe localități capacitatea de proiect ale școlilor din raiondeja depășește de câteva ori numărul de elevi, conduce la cheltuieli nejustificate.

Pentru eficientizarea procesului de studii, instituțiile educaționale întâmpină dificultăți în ceea ce privește dotarea cu materiale didactice și echipamentul necesar.

Din 2009 pînă în prezent se înregistrează o scadere de 10% a numărului de elevi în școli, generată în primul rînd de migrația de peste hotare a copiilor împreună cu părinții lor.

O problemă este acel fapt, că deja în raion sunt 788 copii părinții cărora sunt plecați peste hotare. Numărul de copii la un cadru didactic în învățămîntul primar constituie 9 elevi față de 18,6 – media națională.

O problemă strigentă este optimizarea rețelelor instituționale și școlare. Conform Deciziei administrației publice locale de nivelul doi s-a convenit a optimiza rețeaua de clase în dependență de numărul de elevi. Aceasta a permis de a păstra școlile în toate localitățile raionului. Însă pentru viitor, optimizarea rețelei școlare este o soluție evidentă de eficientizare a utilizării resurselor prin reducerea cotei personalului neprofesoral în numărul total al angajaților.

În perspectiva anilor 2013-2014 în Planul Strategic se prevede reorganozarea a trei instituții cu statut liceal în gimnazii:

L.T. Arionești- în gimnaziu Arionești

L.T.Sudarca-în gimnaziu sudarca

L.T.Cernoleuca-în gimnaziu Cernoleuca

Pentru mobilizarea și eficientizarea resurselor financiare și umane se prevede, ca în termeni medii de până în anul 2013 deja să fie majorat numărul de instituții reorganizate ca centre comunitare, și anume în gimnaziile din satele Moșana, Climăuți, Cernoleuca.

La fel o problemă există la necesitatea de cadre didactice. Necesarul de cadre pentru anul 2011-2012 a fost de 23 profesori la diferite discipline școlare. S-au prezentat numai 9 absolvenți ai instituțiilor superioare. Restul necesarului a fost acoperit cu profesori pensionari.

Se cere de la sine o colaborare multiplă atât din partea autorităților locale, dar și o susținere esențială din partea Statului în vederea reînnoirii cadrului profesoral și de a atrage specialiști în instituțiile de învățământ ale localităților noastre.

Crearea condițiilor optime de trai și de muncă a tinerilor specialiști în satele raionului și orașul Dondușeni trebuie să devină o prerogativă a tuturor primăriilor din raion.

Totodată Strategia, prevede deschiderea unui centru de instruire a cadrelor didactice din raion în baza spațiului fostului orfelinat Cernoleuca.

Pentru următorii trei ani 2013-2015 se preconizează deschiderea unei școli non-stop în incinta unuia din liceele situate în orașul Dondușeni.

Obiectivele Strategiei conform Planului de acțiuni prevede menținerea ratei brute de înrolare în învățământul general obligatoriu de la 96,3%, în anul 2011 până la 96,6% în anul 2018. Menținerea ratei de înrolare în Programele preșcolare pentru copii cu vârsta de 3-6 ani de la 52,9%, până la 56% în anul 2018.

O prioritate a Strategiei este racordarea sistemului educațional la cerințele pieței forței de muncă în scopul sporirii productivității forței de muncă și majorării ratei de ocupare în economie.

O forță de muncă mai bine educată și mai bine racordată la necesitățile economiei influențează producția națională brută prin mai multe căi.

În primul rând, crește volumul fizic al forței de muncă ca factor direct al funcției de producție.

În al doilea rând, sporește eficiența utilizării unei unități a forței de muncă (productivitatea factorului de producție). Acești doi parametri pot fi deja estimați în următorii șapte ani.

Pe lângă acestea, există și alte căi prin care o educație mai bună va servi economia națională, precum atractivitatea mai mare pentru investitori, reducerea cheltuielilor angajatorilor pentru re-educare, creșterea calificării forței de muncă existente.

Învățământul profesional, este reprezentant de școala profesională polivalentă din s. Corbu în care activează 13 profesori.

Cele mai predominante specializări sunt cele de: (electrician și specialiști pentru reparația și instalarea utilajului electric).

În anul de față la instituția dată au fost înmatriculați 128 elevi.

În instituție nu sunt promovate specializările solicitate pe piața muncii.

Nu există o concordanță între nomenclatorul de specializări și cadrele necesare în diferite ramuri ale economiei naționale.

În prezent sunt mai des solicitate profesiile de bucătar, cofetar, croitor și altele. Aceste specialități predominau în fosta școală polivalentă din satul Târnova, care deja al doilea an nu mai activează.

O parte din infrastructura acestei instituții, precum și o parte din imobil ce s-a mai păstrat ar putea fi folosit, ca bază pentru a se reprofila într-o instituție de tip liceu-internat, ce ar putea deservi copiii din satele raionului ca aceștia să-și facă studiile la cerințele actuale.

În raion activează, Colegiul Agricol Țaul cu un cadru profesoral de 46 persoane ce pregătește anual circa 300-400 specialiști. Efectivul de studenți în prezent este de 384 persoane.

Cele mai predominante profesii sunt: silvicultura și grădini publice, agronomie, contabilitate, informatica și altele.

Din cauza remunerării slabe mulți dintre specialiști refuză un loc de muncă în localitățile raionului.

Mulți absolvenți î-și caută o slujbă în orașele mai mari din republică, sau pleacă să lucrează peste hotare.

O parte de absolvenți î-și continuă studiile în învățământul superior, care pînă la urmă sunt supuși riscului de a fi nevoiți să-și caute un loc de muncă peste hotare.

Capitalul uman este cu adevărat o sursă ce oferă un avantaj raionului în perspectiva dezvoltării lui de mai departe.

În prezent se simte o lipsă a unei Agenții de Asigurare a Calității, care să asigure evaluarea și acreditarea instituțională și a programelor de formare și de dezvoltare profesională a specialiștilor pentru piața muncii.

Sănătate și servicii de asistență medicală.

O valoare economică esențială este sănătatea cetățenilor noștri. Numai având o forță de muncă sănătoasă se poate de utilizat la maxim capacitățile profesionale a fiecărui cetățean în parte pentru a realiza obiectivele ce ni le-am propus.

Și așa cum sănătatea reprezintă o valoare în sine, un activ necesar pentru realizarea potențialului creativ pe parcursul întregii vieți, în raion au fost întreprinse un șir de activități ce au contribuit la obținerea unui progres important în domeniul ocrotirii sănătății.

În raionul Dondușeni funcționează:

- ✓ Un spital cu 135 paturi.
- ✓ Un centru al medicilor de familie cu 4 centre de sănătate și 15 oficii ale medicilor de familie.

În domeniul ocrotirii sănătății populației din raionul Dondușeni î-și desfășoară activitatea:

IMSP-Spitalul raional Dondușeni unde la 01.01.2012 activau 47 medici și 110 lucrători medicali de nivel mediu.

IMSP-Centrul medicilor de Familie Dondușeni este deservit de 40 medici inclusiv 27 medici de familie și de un personal de asistență medicală în număr de 147 persoane.

În ultimii ani, sectorul sănătății a fost supus unor transformări importante. În anul 2004 a fost introdus sistemul de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Introducerea sistemului asigurării medicale a sporit considerabil protecția populației, aproape 73% din populație fiind acoperită de acest tip de asigurări.

În cadru asigurărilor obligatorii de asistență medicală a beneficiat de asistență medicală în limitele Programului unic de asigurări obligatorii de asistență medicală 41,2 mii persoane.

Asistența medicală primară este gratuită pentru toată populația. În anul de referință au fost efectuate peste 125 mii vizite la bolnavi.

Fondul de asigurare obligatorie din an în an este în creștere.

Însă totuși atât la sate cât și la oraș, continue să persiste problemele, care țin de prestarea pe scară largă a serviciilor de sănătate de calitate.

Aceasta ne demonstrează și rata mortalității infantile ce s-a mărit față de anul precedent de la 8,25 promile la 18,1 promile, precum și rata mortalității generale la 1000 persoane care se menține la un nivel de 19,1 promile.

Asigurarea accesului populației la servicii medicale de calitate a fost și este în ordinea activității cotidiene a Consiliului raional.

În scopul susținerii persoanelor social – vulnerabile în anul 2011 au fost eliberate medicamente compensate parțial bolnavilor cu hipertensiune arterială și copiilor în vârstă de până la 5 ani, suma totală fiind de 1,6 mil.lei.

Însă totuși atât la sate cât și în oraș, continuă să persiste problemele, care țin de prestarea pe scară largă a serviciilor de sănătate.

Numărul mare de beneficiari la un medic de familie generează probleme de deservire medicală. Totodată conform noului regulament consultarea pacientului de alți specialiști este permisă doar numai după recomandarea medicului de familie.

Situație similară este întâlnită și în cazul accesului în spitalele specializate din Chișinău. Locuitorii raionului nu au acces direct la serviciile instituțiilor medicale publice din Chișinău.

Înainte de a beneficia de serviciile acestor instituții locuitorii raionului au nevoie de întreținere de la medicul de familie sau de la serviciul de urgență. Managerii instituțiilor din sectorul ocrotirii sănătății, primarii localităților, vor fi obligați să depună eforturi sporite pentru modernizarea bazei tehnico – materiale existente a sectorului spitalicesc la nivel raional cât și pentru fiecare localitate în parte.

La 01.01.2012 în localitățile raionului se aflau la evidență 13194 beneficiari de pensii, indemnizații și alocații sociale de stat. Pensia medie lunară de care beneficiază aceste categorii de persoane constituie 795 lei. Ceea ce nu prezintă nici 50 la sută din coșul minim de consum fapt care a determinat, ca mulți dintre pensionari să se angajeze în câmpul muncii.

În raion ca și în toată Țara, asistența socială este asigurată de secțiile raionale de asistență socială.

Fondul de asistență anual constituie în jur de 1-1,5 mil. lei.

Asistență socială se acordă sub forma unor servicii primare care includ: asistența socială la domiciliu, acordarea ajutoarelor materiale, servicii de consultare și informare. Pe parcursul anului 2011 s-au adresat 6216 persoane pentru a primi ajutor social. Peste 3000 persoane au primit răspuns negativ și numai 2780 persoane au beneficiat de ajutor social. Circa 90 la sută din numărul beneficiarilor de ajutor au solicitat aceste sume bănești pentru procurarea produselor alimentare și a mărfurilor de primă necesitate. Aceasta de la sine ne vorbește despre situația gravă cu care se confruntă populația.

Se cere de la sine eficientizarea sistemului de pensii.

Ca o alternativă pentru majorarea cuantumului fondului public de asigurări sociale ar fi asigurarea unor garanții de securitate socială pentru lucrătorii emigranți, fapt ce ar contribui la întoarcerea atât în Țară cât și în raionul nostru a lucrătorilor migranți și membrilor familiilor, care au activat o perioadă de timp în străinătate.

Astfel se va putea obține un sistem de pensii echitabil, care ar asigura un trai decent după pensionare, ceea ce este indispensabil pentru coeziunea socială.

Reforma sistemului de pensii într-o măsură oarecare va conduce la reducerea ratei sărăciei.

În condițiile crizei economice și financiare o însemnătate deosebită pentru populație și în special pentru păturile populației social defavorizate, reprezintă măsurile întreprinse în domeniul asistenței sociale și acordarea prestațiilor sociale.

În prezent în raion nu există o rețea dezvoltată de servicii sociale. Asistenții sociali nu acoperă necesitățile tuturor categoriilor de beneficiari.

În obiectivele pe termen mediu Strategia prevede consolidarea resurselor umane angajate în sistemul de asistență socială prin dezvoltarea și formarea profesională a specialiștilor din domeniul dat, în vederea corespunderii lor necesităților asistenței sociale comunitare. În următorii trei ani Strategia prevede crearea a cel puțin trei centre comunitare multifuncționale pentru toate grupurile de beneficiari.

Ca o alternativă pentru cei nevoiași, ce nu pot să - și asigure de sine stătător existența a activat și în anul de raport , ca și în anii precedenți serviciul deservirii la domiciliu. De acest serviciu au beneficiat 56 persoane din rândul invalizilor, participanților și văduvelor celui de-al doilea război mondial.

În anul 2011 au beneficiat de ajutorul social al cantinei din oraș 50 persoane, dintre care 6 copii din familii social - vulnerabile, cărora se acordau prânzuri calde.

În teritoriul raionului activează Azilul pentru persoanele vârstnice și cu dizabilități, unde la moment sunt cazate și deservite 20 persoane.

În anul 2011 la această instituție s-au efectuat lucrări de reparație în valoare de 200 mii lei.

Este necesar de menționat faptul pe care, cu toții îl cunoaștem, și anume, că capacitatea financiară a populației de a procura medicamente, prețul cărora s-a triplat în perioada ultimilor ani, este tot mai redusă.

În această situație complicată în care ne aflăm cu toții, întreaga Țară, este necesar de a fi efectuată o analiză sistematică a pieții farmaceutice, din partea Guvernului, și de a veni cu un suport substanțial financiar la procurarea medicamentelor pentru populația vulnerabilă și în special pentru persoanele de vârstă a treia.

Asigurarea accesului populației la servicii medicale de calitate a fost și este în ordinea activității cotidiene a Consiliului raional.

Și aici o deosebită atenție și o contribuție substanțială revine atât asistentului social cât și reprezentanților primăriei, specialiștilor care activează în comunitate, poliștilor de sector, pedagogilor din localitate, lucrătorilor medicali, precum și a întregii comunități, de a contribui la identificarea persoanelor și familiilor în dificultate, de a evalua necesitățile lor, lipsurile cu care se confruntă, de a întreprinde măsuri pentru ca situația acestora să se îmbunătățească.

Toate instituțiile competente, trebuie să se pătrundă de această responsabilitate și să-și aducă aportul la maxim în soluționarea fiecărui caz în parte.

E de datoria noastră a tuturor să asigurăm, ca nici o persoană sau familie dezavantajată să nu rămână în afara atenției, în afara protecției sociale necesare.

Implementarea priorităților vizate în Strategie va permite o micșorare esențială a populației din rândurile celor săraci.

O importanță semnificativă în vederea creșterii calității vieții reprezintă, prevenirea poluării mediului înconjurător și utilizarea eficientă a resurselor naturale.

La moment sunt 53 gunoiște pe o suprafață de 16,6 ha, dintre care 44 gunoiște sunt autorizate.

Anual în teritoriul raionului se colectează și se depozitează circa 16-20 mii m³ de deșeuri.

Aceasta este o provocare serioasă în privința poluării mediului înconjurător.

Referindu-ne în continuare la aspectul de gestionare a deșeurilor, **vedem foarte clar, că este necesar de a urgenta toate activitățile și de a depune tot efortul din partea autorităților publice locale, pentru a fi deschisă în raion o întreprindere, ce ar colecta, transporta și utiliza deșeurile industriale.**

Serviciul ecologic, Centrul de medicină preventivă, de comun acord cu primăriile , în prezent activează asupra elaborării unui Plan bine chibzuit, îndreptat la salubritatea și amenajarea localităților. Astfel ponderea populației cu acces la salubritate îmbunătățită către anul 2018 se va dubla și va constitui 20 %.

Viața culturală

Valorile spirituale, tradiția neamului nostru, este promovată dinn an în an de către colaboratorii din domeniul culturii.

În raionul Dondușeni funcționează:

- ✓ Un muzeu
- ✓ Activează 66 formații artistice
- ✓ 10 Formații, dețin titlu de formație model
- ✓ 23 biblioteci publice
- ✓ 22 case și camine de cultură

Activitatea instituțiilor de cultură, este orientată spre dezvoltarea și ocrotirea culturii și artei în raion, asigurarea conservării și valorificării creației populare, întru satisfacere intereselor spirituale ale populației.

Este necesar de menționat faptul, că în raion nu funcționează nici un teatru cinematografic.

Viața sportivă a locuitorilor din raion este reprezentată de o infrastructură sportivă slab dezvoltată. Practic toate stadioanele din localități necesită renovare și amenajare.

Pentru antrenarea sănătății sunt folosite doar sălile sportive ce aparțin instituțiilor de învățământ.

Viața socio-culturală a locuitorilor din raion este manifestată în mare parte de organizarea sărbătorilor naționale și locale.

Festivitățile și activitățile culturale sunt organizate atât la nivel de localitate, cât și la nivel raional și republican în special în cadrul diferitor concursuri și festivaluri.

În zilele oboșnite și de odihnă, activitățile de recreire sunt limitate.

În centrul raional există unele localuri amenajate pentru petrecerea timpului liber (cafenele) pentru copii și maturi, pe când în localitățile sătești nici aceste posibilități nu sînt.

Așa cum, domeniul culturii, este principalul mijloc după care se pot constata rezultatele creșterii și descreșterii dezvoltării economice și sociale ale oricărei comunități, și în continuare, vor fi luate măsuri în vederea susținerii activității tuturor instituțiilor de cultură din localitățile raionului.

Pentru revigoarea vieții social culturale în localitățile raionului sunt necesare surse financiare pentru renovarea instituțiilor culturale, amenajarea terenurilor sportive, susținerea formațiilor artistice, și atragerea tinerilor specialiști în domeniul cultural.

Dezvoltarea capacităților raionului.

Asigurarea dezvoltării raionului în plan economic și social se efectuează prin intermediul autorităților publice locale în parteneriat cu agenții economici și instituțiile din terotoriu și cu susținerea locuitorilor din raion.

O parte de probleme comunitare sunt soluționate prin intermediul ONG-urilor a grupurilor de inițiativă înputernicite de gestionarea priorităților.

Astfel cu aportul Fismului și a entităților enumerate s-a contribuit la consolidarea capacităților comunităților în vederea asigurării bunăstării sociale a locuitorilor.

Cu toate că o bună parte din localități au beneficiat de consultanță de elaborare și implementarea strategiilor de dezvoltare socio – economică, ce au fost oferite localităților de către Proiectul Reforma Autorităților Publice Locale (USAID), precum și prin intermediul diferitor seminare și cursuri de instruire, la moment nu toate primăriile dispun de Programe de dezvoltare socio – economică ce ar oferi o abordare strategică de dezvoltare a comunității.

La moment se simte o lipsă de fundații comunitare, scopul cărora ar fi atragerea de resurse la nivel local pentru soluționarea problemelor cu care se confruntă comunitatea (salubritate, reparație sau construcția drumurilor, reparația școlilor, grădiniței de copii, aprovizionarea cu apă potabilă, canalizare, gazificarea localității etc.)

Analiza SWOT

Puncte forte:

Existența unui patrimoniu a resurselor funciare bogate

- a) condiții agro- climaterice favorabile pentru dezvoltarea agriculturii
- b) Resurse acvatice pentru irigare

Așezarea geografică favorabilă:

- a) pentru cooperare trans-frontalieră
- b) b) atragerea investițiilor și diversificarea exporturilor

Disponibilitatea unui potențial uman

Potențial de pregătire profesională (1 colegiu, școală profesională)

Prezența căilor de comunității

Rețelele Nord – Vest Electrice

Conducta cu gaze naturale

Apă calitativă în sursele subterane

Monumente istorico – culturale de valoare națională,

Resurse naturale pentru turism(acvatice,forestiere și peisagistice, arii protejate,etc)

Procentul mare a populației active

Există terenuri libere în oraș pentru zone economice

Sectorul asociativ relativ dezvoltat

Potențial postuniversitar și de pregătire profesională

Puncte slabe:

Industria slab dezvoltată

Tehnologii și potențial industrial învechit, ce determină productivitate și competitivitate reduse

Dependența regiunii de sursele energetice externe

Numărul mare de persoane tinere emigrate

Șomajul (deficitul locurilor de muncă)

Productivitate scăzută în agricultură

Procent mare de populație ocupată în agricultură

Diversificare redusă a pieței de desfacere

Bugetul mic (insuficient) local

Aprovizionarea ne-centralizată cu apă potabilă

Sistem depășit al serviciilor comunale

Instalațiile de epurare a apelor reziduale și a sistemelor de canalizare sunt surse majore de poluare

Calitatea proastă a drumurilor

Starea nesatisfăcătoare a sănătății populației(mortalitatea prevalează natalitatea)

Condiții nesatisfăcătoare de odihnă a populației și în special a tineretului

Capacități reduse de dezvoltare a turismului

Oportunități

Prezența căii ferate

Modernizarea întreprinderilor de prelucrare prin transfer tehnologic și de know-how (tehnologii noi)

Dezvoltarea infrastructurii de susținere a activităților industriale în oraș cu participarea satelor vecine (zone industriale, incubatoare de afaceri, zone economice libere)

Dezvoltarea businessului mic în localitățile sătești

Promovarea și dezvoltarea exportului

Crearea climatului favorabil pentru atragerea investițiilor ale potențialilor parteneri locali și străini

Promovarea cooperării transfrontaliere și participarea la programele de bună vecinătate și regionale

Pătrunderea și extinderea rețelei de telefonie mobilă

Dorința și existența posibilităților de colaborare cu diferite proiecte, inclusiv străine.

Crearea condițiilor favorabile pentru dezvoltarea businessului mic și mijlociu în special în sfera serviciilor acordate din domeniul industriei

Dezvoltarea turismului rural cultural, balnear – recreativ

Crearea condițiilor pentru întoarcerea cetățenilor temporar emigranți

Posibilități de participare la programe de Bună vecinătate și transfrontalieră (Farfuria Turcului s. Rudi, mănăstirea Rudi, mănăstirea Cărlășeuca)

Modernizarea tehnologiilor industriale și agricole

Includerea raionului Dondușeni în circuitele turistice internaționale (Parcul Țaul, Izvorul Vierde s. Arionești, casa – muzeu I. Vieru s. Cernoleuca) și altele.

Utilizarea tehnologiilor de irigare pentru dezvoltarea agriculturii

Canalizarea emitenților în investiții de producție

Amenințări

Instabilitate politică și legislativă

Degradarea indicatorilor demografici

Creșterea prețurilor la resursele energetice

Continuarea migrației

Calamități naturale

Capacități reduse de accesare și gestionarea a fondurilor

Analiza punctelor slabe a arătat că unele din ele pot fi pe parcurs transformate în oportunități de dezvoltare.

Astfel, puncte slabe precum deficitul locurilor de muncă, procentul mare al populației încadrate în agricultură, mediul de afaceri defavorizat vor dispărea odată cu crearea noilor servicii pentru populație cu încadrarea în muncă a resurselor umane pregătite.

Experiența acumulată a tuturor structurilor din teritoriu în colaborare cu diverse programe și proiecte va putea garanta o dezvoltare uniformă a raionului cu implicarea activă a tuturor comunităților.

Odată cu aplicarea la maxim a punctelor forte, valorificarea corectă a oportunităților la implementarea strategiei de dezvoltare a raionului, se va putea reduce considerabil punctele slabe și minimiza riscurile.

Un rol important în dezvoltarea raionului va avea puterea de consolidare și gestionarea eficientă a resurselor existente și atragerea investițiilor în teritoriu.

În urma analizei socio – economice a raionului au fost evidențiate principalele direcții de dezvoltare ale localităților raionului, care se bazează pe resurse existente, care pot fi consolidate prin utilizarea oportunităților identificate.

Principalele direcții de dezvoltare ale raionului sunt:

- Dezvoltarea localităților sătești, care presupune modernizarea agriculturii, dezvoltarea businessului mic la sate, diversificarea serviciilor în agricultură etc.
- Modernizarea tehnologiilor industriale prin utilizarea eficientă a infrastructurii existente și crearea condițiilor favorabile de dezvoltare a întreprinderilor mici și mijlocii.
- Crearea și deversificarea serviciilor pentru turism și odihnă.
- Potențialul turistic valoros, cum ar fi Parcul Țaul poate fi valorificat ca sursă importantă pentru dezvoltarea turismului rural, cultural, piscicol și de recreere.
- Valorificarea resurselor umane.

Raionul dispune de un potențial impunător de populație aptă de muncă calificată într-un domeniu sau altul. Instruirea și recalificarea resurselor umane constituie o direcție de dezvoltare pentru raion.

Concluzii

În dependență de asezarea geografică a raionului și a dezvoltării economico – sociale a localităților, raionul Dondușeni are toate șansele să devină în viitorul apropiat un nod de trecere dintre celelalte raioane, fapt ce va favoriza dezvoltarea unor servicii de transport și comunicații, de aprovizionare cu produse agricole populația din orașele din apropiere.

Raionul dispune de populație aptă de muncă, însă ponderea mare a angajaților în agricultură determină nivelul scăzut al calității vieții și remunerării muncii.

Dezvoltarea serviciilor în special în localitățile sătești necesită forța de muncă calificată într - un domeniul sau altul, însă aceasta din urmă așteaptă condiții favorabile atât la moment cât și în perspectiva dezvoltării a uneia sau altei localități.

Și cu toate, că potențialul uman există este necesar să fie recalificat sau pregătit profesional după cerințele economice, de piață.

Există pericolul, că anume din cauza condițiilor de trai, o bună parte a forței de muncă va pleca în alte orașe în cautarea unui nivel de salarizare, mai bun și a condițiilor de trai mai bune, decât în localitățile sătești.

Iată de ce, principala sarcină a Strategiei, este asigurarea creșterii economice, prin valorificarea eficientă a potențialului existent, având drept scop îmbunătățirea condițiilor de viață a tuturor cetățenilor din teritoriu.

Sunt necesare măsuri cardinale pentru a folosi toate resursele de care dispune raionul întru valorificarea tuturor oportunităților, pentru crearea condițiilor de muncă și de trai pentru locuitorii săi, mai bune decât în localitățile vecine și comparabile cu cele din orașele dezvoltate din Țară.(Bălți,Soroca și altele)

Raionul se caracterizează printr-un nivel scăzut de dezvoltare a industriei.

În ultimii ani raionul a avut parte de o creștere economică fără formarea masivă a locurilor de muncă și fără re tehnologizarea masivă a producției.

Aceasta a fost absolut insuficient pentru asigurarea unei creșteri durabile.

Pentru raion este foarte important să-și creeze o infrastructură industrială funcțională, cu serviciile necesare de promovare a producției autohtone atât pe piața internă cât și pe piața externă.

Un rol deosebit de important este și capacitatea de a atrage investiții publice în infrastructura de drumuri naționale și locale în scopul diminuării cheltuielilor de transport și sporirii vitezei de acces.

Domeniul agriculturii dependent de condițiile climaterice se caracterizează printr –o capacitate de cultivare și prelucrare a produselor agricole, datorită tehnologiilor învechite.

Potențialul economic scăzut al întreprinderilor agricole și gospodăriilor țărănești, managementul ineficient al exploatării agricole au determinat subdezvoltarea sectorului agrar.

Prin urmare, trecerea activității economice din sfera producției agricole, caracterizată printr-o productivitate joasă în sfera industriei și serviciilor, unde productivitatea este mai înaltă, va accelera în dinamică pozitivă evoluția economiei nu numai în raion ,dar și pe regiunea de Nord a Țării.

Totodată nu toate oportunitățile sunt valorificate la maxim.

Condițiile agro – climaterice favorabile, resurse acvatice existente, pot fi folosite pentru irigare.

Suprafețele mari de teren agricol și bonitatea solului reprezintă puncte forte pentru dezvoltarea agriculturii în prezent și în perspectivă.

Întrucât populația rurală a raionului are o pondere de 78 procente, modernizarea și dezvoltarea serviciilor în agricultură vor asigura o productivitate înaltă a producției agricole care va fi comercializată pe piețele interne și externe sau va servi materie primă pentru fabricile de prelucrare din regiune.

În această direcție este posibilă dezvoltarea mediului de afaceri în localitățile sătești prin crearea serviciilor industriale.

Problemele – cheie ale mediului de afaceri sunt lipsa surselor financiare pentru achiziționarea tehnologiilor moderne ce ar permite, crearea de bunuri și servicii de calitate superioară, creșterea capacității de producție, crearea de noi locuri de muncă, îmbunătățirea abilităților de management și marketing.

Pentru aceasta va trebui de luat toate măsurile de a diminua costurile finanțării prin intensificarea concurenței în sectorul financiar și dezvoltarea capacităților financiare ale agenților economici.

Ameliorarea climatului de afaceri în raion va fi garantată prin optimizarea cadrului de reglementare și prin aplicarea tehnologiilor informaționale în serviciile publice destinate mediului de afaceri și cetățenilor.

Raionul, are un potențial turistic(Parcul Țaul) unic comparativ cu celelalte regiuni.

Totodată anume Parcul Țaul ar putea fi un imbold de inițiere și de dezvoltare a serviciilor în domeniul industriei turismului și pentru alte localități cum ar fi s. Rudi (farfuria turcului), s. Arionești ieșire la râul Nistru, Mănăstirea din Cărlășeuca și altele.

Totodată infrastructura subdezvoltată teritorială, constituie un impediment în crearea condițiilor de dezvoltare a industriilor și micului business, precum și în asigurarea calității corespunzătoare a vieții locuitorilor.

În sistemul educațional se impune restructurarea în vederea corelării necesităților pieței muncii cu potențialul de pregătire profesională.

Infrastructura instituțiilor educative este nesatisfăcătoare, iar în localitățile sătești se confruntă cu problema deficitului de cadre didactice. În procesul educațional sunt antrenați cadre didactice de vîrstă pensionară.

În instituțiile medicale sunt acordate servicii medicale primare.

Viziunea

Viziunea

Raionul Dondușeni va deveni un raion prosper cu o economie dezvoltată, dinamică și diversificată, cu locuri de muncă bine remunerate și o implicare activă a cetățenilor în asigurarea bunăstării a fiecărei localități în parte și a raionului în întregime.

Obiective strategice

O infrastructură dezvoltată pentru susținerea business – ului și atragerea investițiilor.	Resursele umane calificate și rata înaltă a angajării în câmpul muncii.	O economie dezvoltată și diversificată	O calitate îmbunătățită a vieții și a mediului ambiant
---	---	--	--

Măsuri

1.1 consolidarea mediului de afaceri	2.1 sprijinirea dezvoltării abilităților în conformitate cu cererea pe piața muncii	3.1 consolidarea serviciilor de suport pentru afaceri prin informarea și susținerea acestora	4.1 promovarea planificării în perspectivă a dezvoltării socio – economice a fiecății localități în parte și a raionului
1.2 dezvoltarea sistemelor raionale de alimentare cu apă și asigurarea unui management al deșeurilor	2.2 promovarea abilităților informaționale și de comunicare, a calităților profesionale	3.2 dezvoltarea piețelor agricole prin adoptarea produselor agricole la cerințele pieței	4.2 sporirea capacității de prestare a serviciilor publice de calitate
1.3 extinderea și îmbunătățirea infrastructurii locale și naționale de transport		3.3 dezvoltarea infrastructurii pentru promovarea în perspectivă a turismului în localitățile raionului	4.3 promovarea comportamentului prietenos față de păstrarea resurselor naturale în special a valorilor naționale patrimoniale.

Viziunea

Raionul Dondușeni va deveni un raion prosper cu o economie dezvoltată, dinamică și diversificată, cu locuri de muncă bine remunerate și o implicare activă a cetățenilor în asigurarea bunăstării a fiecărei localități în parte și a raionului în întregime.

Raionul va valorifica la maxim potențialul economic existent a tuturor localităților, și așezarea geostrategică favorabilă. Raionul va oferi un mediu decent pentru viața și activitatea locuitorilor săi, iar valorile umane, culturale și patrimoniale vor constitui fundamentul coeziunii sociale a comunității.

În scopul realizării acestei viziuni, raionul va utiliza la maxim potențialul economic existent, va valorifica poziția geo-strategică favorabilă, dezvoltânduși mediul de afaceri în special în domeniul serviciilor acordate populației.

În același timp strategia ia în calcul pericolul potențial ce reiese din dezvoltarea altor localități mejeșe cu raionul Dondușeni ce pot avea capacitatea de a absorbi muncitorii calificați din teritoriu precum și plecarea acestora peste hotarele țării.

Scopul primar al strategiei este de a îmbunătăți accesul la serviciile prestate locuitorilor. În acest fel se va oferi o alternativă în dezvoltarea economică a tuturor localităților raionului.

Vor fi întreprinse acțiuni de mobilizare a locuitorilor în spiritul cooperării și se va pune accentul pe inovare și implementarea tehnologiilor noi în domeniul economic și social.

Împreună cu acțiunile întreprinse de îmbunătățirea infrastructurii și de dezvoltare a resurselor umane, acestea vor contribui la poziționarea raionului, drept destinație atractivă pentru investitori.

Ariile protejate, împreună cu monumentele istorice și culturale, patrimoniul natural de valoare națională vor fi adecvat gestionate și vor deveni un fundament pentru dezvoltarea turismului.

Obiective strategice și măsuri

Viziunea se bazează pe realizarea a patru obiective strategice care se amplifică prin măsurile ce vor fi luate în implementarea acesteea.

Măsurile stabilite urmăresc realizarea obiectivului strategic pe o perioadă de 3-7ani.

Este de la sine evident, că o importanță deosebită se va acorda obiectivului strategic (1) ce ține de infrastructura, care este direct logistic în dependență de obiectivul (2) – Resursele umane. Anume prin realizarea acestor două obiective se poate stimula și diversifica economia ce se rezultă în obiectivul nr. 3 – o economie dezvoltată și diversificată.

Numai după ce toate acestea obiective vor fi cu succes realizate putem vorbi despre scopul final al Straregiei, de o îmbunătățire considerabilă a calității vieții cetățenilor și al calității mediului ambiant.

Obiectivul strategic 1: Infrastructura dezvoltată pentru susținerea businessului și atragerea investițiilor.

Situația actuală

Una din condițiile de bază pentru dezvoltarea raionului în plan economic și social, constă în asigurarea și menținerea bunei funcționări a infrastructurii existente, în special a transportului, telecomunicațiilor, serviciilor comunale/ publice etc.

Necătfînd la unele succese înscrise în plan economic și social, se constată, că în ultimii ani la dezvoltarea economiei au fost atrase investiții mici de stat. La dezvoltarea infrastructurii teritoriale cu aportul sectorului privat nu s- a realizat nici o contribuție considerabilă în acest domeniu.

Raionul posedă o infrastructură relativ bine dezvoltată de drumuri, care asigură o legătură satisfăcătoare întru orașe și sate.

Este necesar de menționat că această infrastructură la sate este sub-dezvoltată, necesitând investiții considerabile.

Însăși calitatea serviciilor de transport necesită îmbunătățiri în prezent fiind nesatisfăcătoare. Deși rețeaua de transport feroviar este în mare parte utilizată pentru transporturile internaționale de mărfuri și călători, aceasta este puțin dezvoltată.

Este necesară reabilitarea și ajustarea la standardele europene a tuturor drumurilor și căilor de acces în scopul majorării contribuției acesteia la dezvoltarea economiei și corespunderii cerințelor privind confortul pasagerilor.

Sectorul de telecomunicații posedă cea mai dezvoltată infrastructură și continuă să se dezvolte, însă accesul la sursele electronice de informație încă nu se află la nivelul dorit.

Doar orașul Dondușeni și câteva sate ca Țaul, Tîrnova, Baraboi, Dondușeni dispun de o anumită infrastructură a sistemelor de alimentare cu apă și canalizare , iar acestea sunt uzate moral. Capacitatea lor redusă nu poate face față cererii din sectorul locativ și din sectorul economic. Reabilitarea, precum și dezvoltarea în continuare a sistemelor de alimentare cu apă trebuie să fie un obiectiv prioritar. Este necesar de menționat, că sistem de canalizare în localitățile sătești practic nu există, doar orașul dispune parțial de acest sistem, care la rîndu-i necesită surse financiare la renovarea și dezvoltarea acestuia.

O problemă majoră rămîne a fi gestionarea deșeurilor, așa cum în partea de Nord a republicii nu există întreprinderi de reciclare, iar gunoiștile neautorizate crează problema de poluare a mediului.

Oportunități

Există multiple perspective legate de rețelele de transport rutier și feroviar, care pot fi dezvoltate în continuare în scopul asigurării legăturii raionului la nivel național și internațional.

Strategia în acest scop prevede reabilitarea și extinderea drumurilor și modernizarea infrastructurii de transport.

Implementarea acțiunilor întru consolidarea și dezvoltarea potențialului structurii de bază a sectorului de transport va impulsiona în continuare dezvoltarea și diversificarea serviciilor de calitate în acest domeniu.

Aceasta va contribui la satisfacerea cererii pe piață și va crea noi oportunități pentru dezvoltarea afacerilor.

Se cer măsuri suplimentare și mai multe eforturi pentru modernizarea infrastructurii de transport și stimulării interesului agenților economici și al comunităților de a-i cointeresa la participarea în dezvoltarea acestui domeniu prin alocarea unor surse de investiții serioase.

În prezent raionul dispune de o infrastructură relativ bine dezvoltată a unităților publice în orașul Dondușeni, care în urma extinderii vor crea un mediu mai atractiv pentru dezvoltarea afacerilor și altor tipuri de activități economice.

O atenție sporită în cadrul Strategiei se acordă și dezvoltării serviciilor acordate populației din ariile rurale. Ținta acestor activități este de a asigura eficiența măsurilor destinate reducerii poluării mediului și îmbunătățirii condițiilor de trai ale populației.

Acest obiectiv strategic va fi realizat prin intermediul unui set de măsuri, care vor fi parțial realizate în anii 2012 – 2014 și vor fi implementate în continuare în următorii patru ani.

Măsurile propuse se referă în mare parte la infrastructura fizică aflată în gestiunea primăriilor locale și instituțiilor publice.

Acestea vor fi în continuare complementate de servicii pentru afaceri, prestate de sectorul privat.

Rezultate preconizate în urma măsurilor implementate	Indicatori de monitorizare a rezultatelor scontate
1. Condiții îmbunătățite pentru investiții	1.1 volumul investițiilor în capital fix în

autohtone și străine directe	afaceri absolut în lei / schimbării în procente anual?
2. Conexiune intraraională și interregională îmbunătățită	1.2 Populație care beneficiază de drumuri reparate, construite absolut, schimbări în procente anual?
3. Acces îmbunătățit la serviciile de management al deșeurilor	1.3 Volumul producției industriale absolut lei schimbări în % anual
4. Acces îmbunătățit la unități de infrastructură de alimentare cu apă și canalizare	1.4 Populație cu acces la sistemele de apă de calitate standard schimbări % anual
5. Infrastructura economică îmbunătățită pentru susținerea afacerilor	1.5 Numărul afacerilor înregistrate
6. Creștere economice sporită	Valoarea PIB pe cap de locuitor anual % anual în lei

1.1 consolidarea infrastructurii de afaceri

în prezent, orașul Dondușeni, satele Tîrnova, Țaul, Dondușeni, Corbu, Plop au un potențial de creștere economică mai avantajoasă, ca alte sate din raion ce se află la periferiile raionului, și au acces limitat la diferite servicii sociale, comerț și altele. Aceste localități pot oferi o varietate vastă de condiții pentru dezvoltarea afacerilor ce includ diferite unități economice, clădiri, terenuri, căi de acces, telecomunicații, servicii comunale etc. Această măsură poate fi realizată prin intermediul construcției unui parc industrial sau chiar a unei zone industriale din regiune.

măsura	Rezultatele preconizate	indicatorii
1. consolidarea infrastructurii de afaceri	1.1 condiții îmbunătățite pentru funcționarea afacerilor în special a Întreprinderilor mici și mijlocii	1.1 numărul parcurilor industriale, incubatoare de afaceri schimbări în % total
	1.2 nivel sporit al ocupării forței de muncă în mediul afacerilor	1.2 numărul total de locuri de muncă create în cadrul zonei industriale, a incubatoarelor de afaceri
	1.3 investiții sporite în dezvoltarea afacerilor	1.3 cifra de afaceri din cadrul zonei industriale % anual
2. dezvoltarea sistemelor raionale de alimentare cu apă și asigurarea unui	2.1 Condiții îmbunătățite de activitate pentru toți agenții economici	2.1 Numărul de afaceri noi deschise cu condiții de activitate modernizate

<p>management al deșeurilor. Orașul Dondușeni, s. Tîrnova, s. Dondușeni, s. Țaul, s. Baraboi dispun de o rețea de alimentare cu apă, care la moment este subdezvoltată și necesită investiții capitale considerabile pentru a fi reabilitat acest sistem de alimentare cu apă. Ca și în alte localități ale republicii și în raionul Dondușeni persistă problema de asigurare a calității apei. Sunt necesare investiții suplimentare în domeniul dat, precum și un management eficient la compartimentul dat. Actualmente, resursele limitate ale bugetelor locale permit foarte și foarte puțin renovarea neesențială a echipamentului învechit. În acest context, dezvoltarea sau reabilitarea rețelelor de alimentare cu apă și implementarea managementului deșeurilor pot fi realizate prin mobilizarea comunităților și sub forma de parteneriate între sectorul public, privat și societatea civilă cu suportul comunității oamenilor de afaceri. Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte.</p>	<p>2.2 Ridicarea calității vieții a întregii comunități</p>	<p>2.2 Un nivel de trai al populației și al întregii comunități superior celui existent</p>
---	---	---

3. reabilitarea și extinderea unităților de infrastructură pentru alimentare cu apă, monitorizarea calității apei.	3.1 condiții îmbunătățite de producere pentru afaceri, în special pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii	3.1 capacitatea sistemelor de alimentare cu apă aliniată la standardele de calitate a apei schimbări în % anual
4. reabilitarea și extinderea unităților de infrastructură pentru canalizare și epurare a apelor reziduale.	4.1 acces îmbunătățit al populației la sistemele de alimentație cu apă și canalizare.	4.1 capacitatea sistemelor de canalizare și stațiilor de epurare în % anual
5. reabilitarea și protecția resurselor de apă potabilă	5.1 Activități îmbunătățite de procesare a deșeurilor	5.2 populația conectată la sistemele de alimentare cu apă de calitate în % anual
6. crearea noilor scheme de gestionare a deșeurilor (colectarea sistematică a deșeurilor, sortarea deșeurilor, crearea punctelor de prelucrare a deșeurilor, lichidarea deșeurilor neautorizate, amenagarea gunoiștelor conform standartelor a deșeurilor.	6.1 starea amiliorată a mediului	6.1 populația conectă la sistemele de canalizare și stațiile de epurare % anual
7. promovarea activităților de conștientizare a publicului și formarea capacității de gestionare a deșeurilor.	7.1 mai multe experiențe practice realizate în parteneriat public privat	7.2 capacitatea unităților infrastructură noi sau reabilite pentru gestionarea deșeurilor % anual
8. concensionarea gestionării deșeurilor domeniului privat, în special Întreprinderile Mici și Mijlocii	8.1 numărul redus al gunoiștelor neautorizate	8.1 capacitatea unităților infrastructură noi sau reabilite pentru gestionarea deșeurilor % anual
9. dezvoltarea schemelor de cooperare public privat în domeniul alimentării cu apă și construcției sistemelor de canalizare.	9.1 Creșterea numărului de locuințe racordate la sistemele de aprovizionare cu apă și canalizare.	9.1 populația beneficiară de sisteme de alimentare cu apă și canalizare
10. asigurarea transparenței costurilor pentru alimentarea cu apă,	10.1 Populația informată	10.1 Populația informată

canalizare, servicii salubrizate.		
<p>11. extinderea infrastructurii locale și naționale de transport. Un rol esențial și o contribuție considerabilă asupra dezvoltării economice și perfecționării nivelului de trai al populației este deținut de rețelele de transport existente.</p> <p>Anume transportul joacă un rol crucial în utilizarea oportunităților de dezvoltare a localităților din raion.</p> <p>Această măsură este destinată soluționării problemelor ce țin de infrastructura locală de transport cu scopul de a perfecționa legătura între orașe și sate.</p> <p>Aceasta va facilita integrarea populației de la sate în viața economică a raionului.</p> <p>Prin îmbunătățirea serviciilor acordate va spori confortul populației în activitatea cotidiană.</p> <p>Măsura dată cuprinde diversificarea mijloacelor de transport, optimizarea rutelor de transport rutier și feroviar, construcția stațiilor pentru pasageri și facilități pentru achiziționarea biletelor cu o asigurare a tehnologiilor</p>	<p>11.1 rețea de drumuri extinsă și îmbunătățită</p>	<p>11.1 lungimea auto – magistralelor reparate și construite (absolut în km în % anual)</p>

<p>de telecomunicații și informare pentru o calitate înaltă a serviciilor acordate.</p> <p>Această măsură poartă un caracter, ca parte componentă la diversificarea economiei raionale, precum și era un impuls de dezvoltare și de creare a unui întreg sistem de servicii.</p> <p>Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • reabilitarea și construcția drumurilor • construcția și reabilitarea Stației de pasageri, caselor de vânzare a biletelor, sistemelor de telecomunicații. 		
	<p>11.2 conexiune îmbunătățită între orașe și satele atât din raion cât și din alte regiuni</p>	<p>11.2 numărul pasagerilor și volumul mărfurilor transportate absolut în mii pasageri/ km și în mii tone în % anual</p>

Obiectivul strategic 2: resursele umane dezvoltate și rata înaltă a angajării în câmpul muncii.

În prezent raionul se confruntă cu rata înaltă de șomaj, cu emigrația fapt ce a condus la un dezechilibru între forța de muncă disponibilă și cererea pe piață a forței de muncă.

Populația economic activă, în marea parte a ei este necalificată concentrată în localitățile sătești.

Ajustarea forței de muncă la cerințele actuale a economiei de piață este una din principiile necesare de dezvoltare atât în plan economic cât și social.

Datorită poziției sale geografice și avantajele comparative cu alte raioane cum ar fi Edineț, Briceni și altele, cu existența căilor ferate, raionul Dondușeni poate deveni atractiv pentru dezvoltarea afacerilor și respectiv pentru ocuparea forței de muncă prin intermediul creării condițiilor necesare pentru dezvoltarea afacerilor în special cele aferente transportului, industriei alimentare, serviciilor, turismului și altele.

Resursele umane existente și infrastructura de învățământ, cu referință la colegiul Țaul, Școala polivalentă profesională din s. Corbu, infrastructura conservată a fostei școli polivalente din satul Tîrnova, oferă multe oportunități pentru dezvoltarea resurselor umane și constituie o bază considerabilă pentru soluționarea problemelor critice ce țin de piața forței de muncă și dezvoltarea capitalului uman.

Consolidarea acestor instituții și integrarea acestora într-o rețea poate ridica cu mult nivelul contribuției lor la recalificarea profesională și instruirea adulților. Din partea acestor instituții se cere o cooperare mai intensivă cu sectorul privat în vederea ocupării populației în conformitate cu abilitățile acestora și cererea pe piața forței de muncă.

Efectuarea monitorizării profesionale a pieței forței de muncă cu implementarea programelor pentru majorarea nivelului de ocupare a forței de muncă pot îmbunătăți semnificativ situația pe piața forței de muncă din teritoriu.

Pentru aceasta este necesară o cooperare a autorităților publice cu sectorul non – guvernamental implicat în învățământul profesional, și cu comunitatea oamenilor de afaceri. Deoarece concentrarea eforturilor doar la dezvoltarea resurselor umane poate cauza o emigrație și mai intensivă a forței de muncă înalt calificate spre alte localități și peste hotarele țării.

Această în principiu se observă astăzi, prin faptul lipsei cadrelor profesionale înalt calificate în zona rurală.

Din aceste considerante activitățile de dezvoltare a resurselor umane se cer a fi corelate cu eforturi și măsuri concrete în vederea dezvoltării și diversificării economiei raionale și de stimulare a afacerilor.

Reieșind din cele expuse, Strategia prevede:

Dezvoltarea resurselor umane și gestionarea pieței muncii sunt elementele cruciale în dezvoltarea raionului Dondușeni atât în plan economic cât și în plan social.

Oportunitățile sunt:

- consolidarea capacităților existente pentru managementul pieței forței de muncă
- diversificarea oportunităților de dezvoltare a resurselor umane
- promovarea calificării profesionale a forței de muncă
-

<i>Rezultatele scontate</i>	<i>Indicatorii</i>
2.1 rata înaltă de angajare	2.1 numărul persoanelor angajate în câmpul muncii în % anual
2.2 numărul sporit de persoane instruite profesional	2.2 numărul persoanelor beneficiare de instruire profesională % anual
2.3 emigrarea din raion redusă	2.3 numărul șomerilor care au obținut un loc de muncă de la oficiile forței de muncă
2.4 servicii îmbunătățite în cadrul / oficiilor forței de muncă din raion	2.4 numărul șomerilor înregistrați % anual

Măsuri

Măsura 2.1 sprijinirea dezvoltării abilităților în conformitate cu cererea pe piața muncii.

Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:

<i>proiecte</i>	<i>Rezultatele scontate</i>	<i>indicatorii</i>
2.1 evaluarea continuă a cererii pieței muncii pentru forța de muncă calificată	2.1 oferte de calificare variate prin instruirea profesională	1.2 numărul de instituții de instruire profesională cu capacități și cu programe de studii îmbunătățite
2.2 diversificarea cursurilor de instruire privind formarea abilităților antreprenoriale pentru tineri și șomeri	2.2 abilități profesionale îmbunătățite pentru angajare	2.1 numărul specialiștilor din instituțiile de instruire și reinstruire % anual
		2.2 numărul angajaților în domeniul afacerilor

Masura 2.2 Promovarea abilităților informaționale și de comunicare a calităților profesionale.

Una din condițiile de bază caracteristice pentru forța de muncă calitativă și respectiv pentru o activitate de afaceri cu succes este dezvoltarea capitalului uman prin intermediul promovării active a tehnologiilor informaționale în vederea susținerii competitivității în plan profesional.

<i>Proiecte</i>	<i>Rezultate scontate</i>	<i>Indicatorii</i>
2.1 cererea serviciilor pentru instruirea la distanță	2.1 oportunități de instruire deverse și extinse	2.1 populația acoperită cu conexiune la internet
2.2 computerizarea serviciilor publice	2.2 majorarea numărului angajaților în domeniul afacerilor	2.2 numărul angajaților în economia raionului

Obiectivul strategic 3. O economie dezvoltată și diversificată

În prezent economia raionului se confruntă cu o serie de probleme cum ar fi:

- accesul limitat la Internet
- servicii de consultanță insuficient dezvoltate
- tehnologii agricole și industriale depășite
- servicii subdezvoltate de suport al afacerilor
- accesul limitat la resurse financiare
- infrastructura economică subdezvoltată
- capacitate scăzută pentru marketing

Toate acestea neajunsuri împiedică la asigurarea capitalului necesar pentru investiții și diversificarea activităților economice. În prezent în raion rolul principal îi revine industriei de aprovizionare cu energie electrică. Mai puțin se referă la industria alimentară, evidențiindu-se industria de zahăr, ulei vegetal și a băuturilor.

Modernizarea industriei este un obiectiv major care urmărește scopul de a stopa migrația, de a atrage investiții suplimentare, revenirea persoanelor plecate peste hotare prin crearea noilor locuri de muncă.

Prezența vizibilă a unor instituții financiare în raion nu este în deajuns pentru acordarea serviciilor de creditare în special Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

Nivelul cunoștințelor privind cerințelor aferente serviciilor de creditare (pregătirea planurilor de afaceri informația privind condițiile de creditare este foarte scăzut. Această conduce la o capacitate redusă a desfășurării unor afaceri ce stopează la rîndu-i dezvoltarea economică în raion.

Condițiile de viață și de lucru din raion ca și în alte raioane sunt foarte dificile, spectrul activităților economice este foarte limitat și cererea pentru locuri de muncă bine plătite în localitățile raionului este scăzută iar în unele localități practic nu există. Acest fapt influențează populația să plece peste hotare.

O problemă majoră, la care este necesară și aportul statului este acel fapt, că chiar și populația cu studii universitare este amenințată de șomaj și este nevoită să-și părăsească locul de baștină și să plece în căutarea locurilor de muncă mai bine plătite.

Acest fapt cauzează exodul populației, în special, a forței de muncă calificate din raionul nostru cât și din Țară.

Acele surse financiare ce vin de la membrii familiilor, care lucrează peste hotare, în mare parte sunt surse financiare pentru cheltuieli la necesitățile lor cotidiene.

Pe lângă faptul că creșterea economică bazată pe consum și remitențe expune economia raionului la anumite riscuri, există un pericol și mai mare ce va stopa această creștere economică-faptul că volumul sumelor remitențelor va începe să scadă esențial la un moment dat.

Iar acei remitenți ce ar putea să investească în economia raionului nu o fac, deoarece în Țară nu există condiții favorabile pentru investiții mai ales că au ce compara cu alte state.

Dezvoltarea economică a localităților rurale este pur și simplu dramatică. Situația este agravată de diferite calamități naturale, de diversificarea redusă a produselor agricole și de nivelul scăzut al productivității. Capacitatea competitivă a produselor locale pe piață este la un nivel scăzut.

Așa domenii precum sănătatea, protecția socială, protecția mediului înconjurător, sunt cruciale pentru dezvoltarea durabilă a raionului.

Obiectivul de bază de strategie este de a amplifica acoperirea bugetară, disponibilă pentru aceste sectoare, ca urmare a unei creșteri economice accelerate.

Oportunități

Poziția geografică a raionului, definește funcția de suport pentru dezvoltarea economiei. Fiind înconjurat de raioanele vecine, Drochia, Soroca, Edineț ce au avut posibilități mult mai avantajoase în perioada de guvernare județeană, raionul Dondușeni a rezistat aceste-i lovituri economico – financiare, mai mult ca atât a suportat perioada de criză, și în pofida tuturor obstacolelor a reușit nu doar să se mențină dar și să înscrie unele reușite în plan economic și social.

Deacea și în continuare pentru raionul Dondușeni, dezvoltarea economică va fi posibilă prin intermediul utilizării eficiente a resurselor, promovării active a spiritului de întreprinzător și sporirii competitivității produselor autohtone.

Raionul prezintă o infrastructură relativ bine dezvoltată de telecomunicații, precum și prezența întreprinderii de distribuire a energiei electrice SA ”Red – Nord - Vest” ce asigură o securitate energetică a localităților din partea de Nord – Vest al republicii, aceasta va contribui la dezvoltarea întreprinderilor locale și atragerea investițiilor.

Raionul poate ameliora potențialul său economic, modernizând infrastructura, industria și serviciile disponibile de producție agricolă. O atenție specială trebuie acordată diversificării producției agricole și calității produselor pentru a facilita concurența acestora cu produsele importate pe piața locală.

Anume prin consolidarea sectorului privat și folosirea resurselor naturale precum și a patrimoniului de valoare istorică constituie acea bază rezonabilă pentru dezvoltarea sectorului de turism, care la rîndu-i poate produce o serie de activități economice complementare, urmate de sporirea ocupării forței de muncă și atragerii investițiilor în teritoriu.

Acest obiectiv strategic va fi realizat printr-o serie de activități ce au un grad important fiecare în parte cît și în concordanță la implementarea acestora rînd pe rînd.

<i>Rezultate preconizate</i>	<i>Indicatorii</i>
3.1 numărul sporit de afaceri, în special Întreprinderile Mici și Mijlocii	3.1 investiții în capital fix pentru business (absolut în lei)

3.2 numărul sporit al locurilor de muncă în business	3.2 investiții în capital fix pentru business (absolut în lei)
3.3 o economie restructurată cu o pondere mai înaltă a industriei și a serviciilor	3.3 volumul producției industriale (% anual lei)
3.4 o infrastructură îmbunătățită favorabilă pentru atragerea investițiilor	3.4 volumul producției agricole (lei % anual)
3.5 valoare adăugată majorată în sectorul agricol și de prelucrare a produselor agro – alimentare.	3.5 numărul afacerilor înregistrate
3.6 competitivitate sporită a produselor agro – alimentare pe piețele regionale	3.6 volumul producției agricole și industriale pe cap de locuitori (absolut în lei schimbări)
3.7 sectorul de transport extins	3.7 numărul persoanelor în %, angajate în câmpul muncii (în % anual)
3.8 venituri majorate pentru persoanele angajate	3.8 salariu mediu lunar a unui angajat în economia națională (absolut în lei)
3.9 consolidarea securității alimentare atât în raion cât și în țară	Creșterea exportului și micșorarea importului la produsele alimentare pe piața internă
3.10 sporirea investițiilor în capital fix în dezvoltarea afacerilor	Investiții în capital fix(absolut în lei)

Măsura 3.1 Consolidarea serviciilor de suport pentru afaceri prin informarea și funcționarea acestora.

Așa cum una din premisele de bază ale unei economii dezvoltate și diversificate sunt Întreprinderile Mici și Mijlocii, această măsură va contribui la îmbunătățirea mediului de afaceri și crearea condițiilor de atragere a investițiilor din economia raionului.

Raionul dispune de o poziție geografică și de resurse naturale cu un potențial bun pentru dezvoltare, însă până în prezent nu au fost exploatare toate oportunitățile de formare a unui mediu de afaceri favorabil ce ar spori considerabil atractivitatea investițiilor în economie. Cele mai atractive sectoare pentru investiții sunt industria de prelucrare a producției agricole, transportul, comunicațiile, comerțul și serviciile acordate populației. Crearea și consolidarea rețelelor de servicii de suport și consultare va asigura eficiența și calitatea prestării serviciilor.

Până în prezent în raion nu există filiala Camerei de Comerț, nu există o Asociație de consultanță și școlarizare în agricultură. Iar acelea centre cum ar fi, Agroinform,

Asociația producătorilor agricole etc, necesită o dezvoltare și consolidare a capacităților acestora.

Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:

<i>Proiecte</i>	<i>Rezultatele scontate</i>	<i>Indicatorii</i>
Simplificarea procedurilor de înființare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii	Numărul sporit al afacerilor în special Întreprinderilor Mici și Mijlocii	Numărul afacerilor înregistrate
Crearea Gișeurilor - Unici	Număr sporit al locurilor de muncă create în business	Numărul Întreprinderilor mici și mijlocii care beneficiază de împrumuturi bancare, garanții pentru împrumuturi (absolut, % anual)
Acordarea serviciilor de consultanță întreprinderilor mici și mijlocii la inițierea unei afaceri noi	Acces îmbunătățit pentru întreprinderile mici și mijlocii la împrumuturi	Numărul centrelor de instruire, consultare și infirmare a întreprinderilor mici și mijlocii (absolut % anual)
Crearea centrelor de informare în domeniul dezvoltării afacerilor și comerțului	Diversificarea sporită a economiei	Aportul substanțial în economia națională a diferitor ramuri economice (% anual)
Sporirea capacităților serviciilor de consultanță în domeniul elaborării proiectelor și planurilor de afaceri	Sporirea abilităților de management	Numărul persoanelor beneficiare de servicii în cadrul centrelor de instruire, consultare și informare a întreprinderilor mici și mijlocii (% anual)

Măsură 3.2 Dezvoltarea piețelor agricole prin adaptarea produselor agricole la cerințele pieței.

Această măsură este destinată să contribuie la crearea mediului de afaceri necesar pentru diversificarea producției agricole, perfecționarea și adaptarea acestora la cerințele pieței, precum și la standardele europene.

O soluție în acest sens este crearea întreprinderilor de procesare a producției agricole cu garantarea serviciilor de marketing în cadrul raionului. Această măsură poate fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:

<i>Proiecte</i>	<i>Rezultate</i>	<i>Indicatori</i>
Inițierea noilor afaceri și	Calitate sporită a produselor	Volumul producției agricole (%)

consolidarea celor existente în domeniul procesării și promovării produselor agro - alimentare	agro- alimentare	anual)
Crearea serviciilor de promovare a produselor agricole autohtone	Securitate alimentară a populației	Numărul produselor agroalimentare cu certificat de calitate
Acordarea suportului producătorilor agricole în organizarea cooperativelor și asociațiilor	Volum sporit al producției agricole	(lei. % anual)
Promovarea agriculturii în sere mici	Venituri majorate ale producătorilor fermierilor	Volumul profitului net / pierderi nete în întreprindere agricole (lei, % anual)
Îmbunătățirea calității produselor agricole	Nivel sporit al investițiilor în agricultură	Volumul profitului net / pierderi nete în întreprindere agricole (lei, % anual)

Măsura 3.3 Dezvoltarea infrastructurii pentru promovarea în perspectivă a turismului în localitățile raionului.

În prezent serviciile de transport acordate în raion sunt de o calitate inferioară. Poziția geo-strategică a raionului oferă o varietate de oportunități în domeniul de transport, care trebuie să fie exploatate mai activ pentru a aduce beneficii atât ramuri date cât și întregii economii. Anume prin dezvoltare a infrastructurii de transport va permite utilizarea eficientă a potențialului economic existent.

Raionul deține un potențial bun pentru dezvoltarea turismului. Aceasta trebuie să fie mai exploatat. Monumentele istorice și culturale de valoare națională atât din raion cât și din vecinătatea satelor, Visoca, Rudi, Pocrovca, Arionești, Țaul cu biserici și mănăstiri completate de resurse naturale și peisaje unice sunt atractive în calitate de destinații turistice și adevărate ca valoare istorică pentru raionul nostru și pentru Țară.

Tabăra de odihnă Plopi, poate fi utilizată pe întreg an pentru activitățile de turism.

Sunt necesare acțiuni pentru consolidarea potențialului disponibil în scopul facilitării dezvoltării turismului pentru consolidarea raionului fiind și o sursă generatoare de venituri pentru bugetul local și regional. Accentul trebuie să fie pus pe consolidarea capacității pentru dezvoltarea afacerilor în sectorul turismului, crearea infrastructurii de suport, revitalizarea tradițiilor locale de ospitalitate și de artizanat, dezvoltarea serviciilor etc.

Aceste măsuri pot fi realizate prin intermediul următoarelor proiecte:

<i>proiecte</i>	<i>rezultate</i>	<i>Indicatorii</i>
Crearea serviciilor de logistică în raion și modernizarea celor existente	Legături îmbunătățite între localități (șosea, calea ferată)	Investiții capitale în sectorul de transport absolut lei, % anual
Crearea noilor afaceri în sub – sectorul transportului și consolidarea celor existente	Servicii de transport îmbunătățite și existente pentru mărfuri	Numărul de afaceri înregistrate
Crearea noilor rute spre coridoarele internaționale de transport	Volum sporit de mărfuri transportate	Numărul mărfurilor transportate tona % anual
Construirea infrastructurii pentru servicii de cazare și de deservire a turistilor și modernizarea celor existente (hoteluri, restaurante destinații creative etc.)	Atractivitate sporită a regiunii pentru turiști	Investiții în capital fix în domeniul dat
Extinderea activităților de formare a capacităților de gestionare profesională în domeniul turismului	O infrastructură de cazare și de deservire bine dezvoltată	Numărul afacerilor din domeniu turismului (% anual)
Elaborarea materialelor informative pentru promovarea turismului	Destinații turistice incluse în rețelele turistice interregionale	Numărul circuitelor turistice organizate în cadrul raionului și a localităților vecine (% anual)
Amenajarea destinațiilor și unităților de infrastructură pentru turismul recreativ (pescuit, ciclism, odihnă la aier liber)	Numărul circuitelor turistice organizate în cadrul raionului și a localităților vecine	Numărul circuitelor turistice organizate în cadrul și raionului a localităților vecine

Obiectivul strategic 4. Calitate îmbunătățită a vieții și a mediului ambiant.

Situația actuală

Cea mai mare parte a populației din raionul Dondușeni locuiește în mediul rural, astfel raionul posedă un nivel mic de urbanizare doar de 23 la sută.

Există o discrepanță în ceea ce privește nivelul de trai a populației de la sate decât celui din oraș.

Totuși, multe aspecte ale vieții din orașul Dondușeni nu corespunde standartelor moderne.

Dezvoltarea satelor și a orașului este afectată de dezvoltarea economică redusă. Există o degradare pronunțată în unele sate a infrastructurii sociale, urmate de managementul

ineficient al resurselor naturale ce stopează progresul. O problemă constituie și faptul că satele practic nu dispun de planuri urbanistice. Cultura de ocrotire a mediului a populației este foarte scăzută, comunitățile se confruntă cu spații de depozitare a deșeurilor neautorizate, exploatare ineficientă agricolă, cu nerespectarea tehnologiilor de protecție a solurilor agricole etc.

Practic satele nu sunt conectate la sistemele centralizate de alimentație cu apă și canalizare. Și în oraș aceste servicii publice sunt acordate parțial. Reabilitarea și reconstrucția acestora sunt foarte costisitoare, iar bugetele locale nu pot acoperi cheltuielile.

Problema depozitării și reciclării deșeurilor rămîne strigentă pe ordinea de zi a tuturor localităților din raion.

Servicii de colectare și transportare a deșeurilor extinse doar în oraș, dar nu este suficient, pe cînd la sate aceste servicii practic nu există.

Acest lucru cauzează depozitarea a deșeurilor în locuri neautorizate și prezintă un risc înalt pentru siguranța sănătății publice și a mediului.

Oportunități

Cooperarea dintre autoritățile publice locale, sectorul privat și societatea civilă reprezintă o precondiție necesară pentru dezvoltarea regiunii.

Eforturile trebuie focusate pe implicarea comunității la dezvoltarea locală cu implementarea diferitor proiecte.

Numai așa se poate consolida semnificativ spiritul de responsabilitate a comunității. Capacitatea autorităților publice locale necesită consolidare esențială.

Deoarece calitatea vieții oricărui comunități depinde în mare parte de capacitatea primăriilor de a administra resursele publice, de comunicarea adecvată a acestora și de capacitatea lor de a mobiliza cetățenii din localitate în vederea soluționării problemelor cotidiene.

Acest obiectiv cuprinde cîteva aspecte care influențează nivelul de trai:

- eficiența dezvoltării teritoriale
- atitudinea față de resursele naturale și starea mediului
- calitatea serviciilor publice

Rezultatele preconizate:

- îmbunătățirea calității vieții
- creșterea nivelului de conștientizare a atitudinii față de mediu
- creșterea calității serviciilor publice
- utilizarea eficientă a resurselor financiare
- indicatori.
- Numărul planurilor de amenajare a teritoriului și planurilor urbanistice aprobate
- populație acoperită îmbunătățită de servicii publice calitative. Numărul de participanți la evenimente de sporire a conștientizării în domeniul mediului ambiant.

Măsuri

Măsura 4.1 Promovarea planificării în perspectivă a dezvoltării social – economice a fiecărui localități în parte și a raionului în întregime.

Planificarea teritorială poate fi considerat ca un instrument pentru utilizarea mai bună a resurselor disponibile, inclusiv capitalul fizic și uman, asigurând astfel dezvoltarea sistematică și echilibrată a raionului care să ducă la reducerea discrepanțelor dintre localități.

Această măsură va contribui la valorificarea resurselor fizice ale regiunii, fondului funciar și resurselor naturale, cu implicarea activă a capitalului uman ce va contribui la perfecționarea condițiilor de trai în localitățile satești.

Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:

<i>proiecte</i>	<i>rezultate</i>	<i>indicatorii</i>
Elaborarea planurilor de amenajare a teritoriului pentru raion	Dezvoltarea orașului și satelor conform planurilor urbanistice	Investiții în capital fix în afaceri (absolut lei,% anual)
Editarea registrului resurselor fizice și naturale ale raionului	Utilizarea optimă a potențialului teritorial al raionului	Numărul planurilor urbanistice și de amenajarea teritoriului (absolut lei, % anual)
Crearea bazei de date a resurselor funciare și a altor domenii prevăzute pentru investiții	Disparități reduse între localitățile satești și orășenesc	Numărul resurselor naturale în bazele de date regionale

4.2 Sporirea capacității de prestare a serviciilor publice calitative.

Această măsură va spori capacitatea de prestare a serviciilor publice calitative.

Serviciile de asistență socială nu acoperă necesitățile reale ale populației.

Bugetele locale nu dispun de resurse financiare pentru consolidarea acestor servicii cererea cărora din an în an devine tot mai mare

Eficientizarea prestării serviciilor publice se poate realiza cu aportul unui parteneriat viabil între autoritățile publice locale și sectorul neguvernamental.

Pentru versificarea serviciilor acordate populației de către ONG-uri se pot obține fonduri internaționale iar primăriile locale pot susține aceste inițiative prin acordarea spațiilor necesare sau acordarea altor facilități.

Această măsură va fi realizată prin intermediul următoarelor proiecte:

- cursuri de instruire pentru funcționarii publici
- stabilirea unor acorduri de cooperare între organele publice și ONG-uri în prestarea serviciilor
- acordarea consultațiilor funcționarilor publici în domeniul îmbunătățirii managementului
- îmbunătățirea serviciilor sociale pentru grupuri dezavantajate, echitatea socială și integrarea socială.

Rezultatele preconizate.

- Calitatea vieții îmbunătățită și servicii publice diversificate
- Îmbunătățirea capacităților administrației publice locale în domeniul ei de activitate.
- Acces sporit al cetățenilor la servicii de informații
- Parteneriat public – privat consolidat în acordarea serviciilor

Indicatorii

- Numărul acordurilor de cooperare între instituțiile publice și ONG-uri în domeniul acordării serviciilor.
- Numărul personalului instruit
- Populația care beneficiază de servicii publice îmbunătățite.

Măsura 4.3 Promovarea comportamentului prietenos față de păstrarea resurselor naturale și în special a valorilor naționale patrimoniale.

Această măsură va contribui la creșterea nivelului de conștientizare a populației privind valoarea resurselor naturale și calitatea mediului ca element de bază pentru dezvoltarea durabilă.

Dezvoltarea economică și socială a raionului vor decurge într-o armonie pe termen lung între protejarea mediului și al proceselor socio – economice.

Această măsură va fi realizată prin următoarele proiecte:

<i>proiecte</i>	<i>rezultate</i>	<i>Indicatorii</i>
Implementarea programelor de sprijin pentru diferite grupuri de categorii de populație	Nivel înalt de conștientizare a populației în domeniul calității mediului	Numărul de participanți la întărire capacităților mediului ambiant
Promovarea educației ecologice în grădinițe și școli	Nivel înalt de conștientizare a populației în domeniul calității mediului	Numărul de participanți la întărire capacităților mediului ambiant

În urma studiului efectuat s-a constatat, că în raion s-a reușit să se obțină unele rezultate pozitive într-un domeniu sau altul.

Aceasta s-a datorat faptului, că s-a reușit pe parcursul ultimelor ani să se obțină o conlucrare eficientă și constructivă a Consiliului raional cu toate structurile și instituțiile din subordine.

Aceasta la rândul-i a asigurat o stabilitate în dezvoltarea potențialului economic și de întărire a capacităților a infrastructurii raionului.

Pentru anii 2012-2018, Consiliul raional împreună cu autoritățile administrației publice locale , cu direcțiile și secțiile din subordine î-și va concentra efortul la următoarele domenii prioritare de activitate:

----- Va depune toate eforturile pentru implementarea măsurilor stipulate pe termen mediu în prezenta Strategie, precum și obiectivele trasate de dezvoltare a raionului pentru următorii șapte ani, unde vor fi luate în considerație problemele ce persistă în teritoriu, specificul fiecărei localități și căile de soluționare a acestora.

În prezent, deja s-a efectuat în acest domeniu un studiu al situației social - economice din raion, ce ne permite de a viza prioritățile dezvoltării de mai departe a localităților raionului nostru.

Pentru a realiza obiectivele de dezvoltare a raionului, ce se impun în plan economic și social, vom continua implementarea măsurilor de întărire a capacităților infrastructurii teritoriale prin extinderea gazificării, aprovizionării cu apă potabilă, reabilitarea drumurilor din raza raionului.

O deosebită atenție se va acorda acțiunilor în vederea eficientizării ramurii agricole, prin diversificarea acestora și orientarea potențialului existent la cerințele reale ale economiei de piață.

Vor fi susținute și promovate valorile localităților noastre, prin implementarea diferitor proiecte orientate la obținerea unor realizări reale de ridicare a bunăstării materiale și morale ale populației din raion.

Așa cum, stimularea creșterii economice și sociale este un proces complex, Strategia de dezvoltare social-economică a raionului se bazează pe o dinamică pozitivă a economiei, în rezultatul participării tuturor localităților și comunităților.

În același timp au fost trasate obiectivele păstrării valorilor și tradițiilor culturale, cu anumite garanții la servicii educaționale, medicale și de învățământ.

Pentru aceasta avem nevoie de o stabilitate politică, economică și socială, avem nevoie de o susținere din partea tuturor comunităților și de o colaborare eficientă!

Perspectiva anilor 2012-2018 sperăm să fie mai buni ca anii precedenți, iar pentru aceasta este necesar, ca fiecare din noi, să - și conducă sectorul încredințat cu desăvârșire și cu credință în ceea ce face.

Numai așa putem obține un nivel de trai mai bun, superior celui existent.

Președintele raionului Dondușeni

Anastasiie Pavlov

Ex.M.Rotaru

Șef Secția Economie